

Dvojstranná rozvojová pomoc SR v roku 2011

■ Hodnotiaca správa mimovládnych rozvojových organizácií

Obsah

1. Úvod	3
2. Dvojstranná rozvojová pomoc SR	4
– Teritoriálne a sektorové zameranie dvojstrannej rozvojovej pomoci v roku 2011	4
– Ciele a výstupy slovenskej rozvojovej pomoci v roku 2011v rámci jednotlivých krajín a regiónov	8
a) Komponent rozvojovej pomoci	
● Afganistan	8
● Keňa	10
● Južný Sudán	12
● Západný Balkán	14
b) Komponent technickej pomoci	
● Východné partnerstvo	18
● Západný Balkán	22
● Južné susedstvo	25
– Vznik „Centra pre odovzdávanie skúseností z integrácie a reforiem“	28
– Verejné financie pre rozvoj	29
– Rozvojové vzdelávanie	31
– Budovanie kapacít	33
– Spolufinancovanie rozvojových projektov slovenských subjektov v rámci výziev vyhlásených Európskou komisiou	34
– Fond technickej spolupráce SR a EBOR	36
– Humanitárna pomoc	37
– Mikrogranty	37
3. Transparentnosť slovenskej rozvojovej spolupráce	38
4. Odporúčania Platformy MVRO pre ďalšie smerovanie slovenskej rozvojovej pomoci	41

Správa **Dvojstranná rozvojová pomoc SR v roku 2011** sa zaoberá štruktúrou a obsahovým zameraním dvojstrannej oficiálnej rozvojovej spolupráce v roku 2011, a to **najmä rozvojových projektov, ktoré realizujú slovenské subjekty**. Zmyslom publikácie je ponúknuť pohľad na obsah a formu zahraničnej rozvojovej pomoci zo strany mimovládnych organizácií a priblížiť tiež konkrétne výstupy z rozvojových projektov pre širšiu verejnosť.

Osobitná kapitola je venovaná transparentnosti poskytovania informácií o rozvojovej pomoci SR zo strany štátnych inštitúcií pre verejnosť.

Pri spracovaní publikácie bol ako zdrojový materiál použitý Národný program oficiálnej rozvojovej pomoci SR na rok 2011, vypracovaný MZV SR, Výročná správa za rok 2011 Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu a archív projektov tejto agentúry. Zámerom bolo porovnať strategický programovací dokument s rozvojovými projektmi, ktoré sa na jeho základe implementovali počas roka 2011.

Dvojstranná rozvojová pomoc je podľa Národného programu oficiálnej rozvojovej pomoci pre rok 2011 (NP ODA 2011) **hlavným a najdôležitejším komponentom slovenskej oficiálnej rozvojovej pomoci** (ODA SR): „Dvojstranná forma pomoci má okrem snahy o zlepšenie životných podmienok v partnerských krajinách veľký význam pre budovanie kapacít rozvojovej spolupráce SR a ich uplatnenie v medzinárodnom meradle. Dvojstranné projekty realizované slovenskými subjektmi hrajú dôležitú úlohu pri zvyšovaní podpory rozvojovej spolupráce, keďže ich výsledky sú pre verejnosť viditeľné, na rozdiel od multilaterálnej pomoci.“

Publikáciu spracovala Platforma mimovládnych rozvojových organizácií (Platforma MVRO, www.mvro.sk), strešná organizácia 30 (24 riadnych členov a 6 pozorovateľov) slovenských mimovládnych organizácií, ktoré sa zaoberajú najmä zahraničnou rozvojovou a humanitárnou pomocou.

Vydanie publikácie je súčasťou projektu „Strengthening the work on AidWatch and the new EU Multi-annual Financial Framework“, financovaného zo zdrojov európskej konfederácie mimovládnych rozvojových a humanitárnych organizácií CONCORD.

Dvojstranná rozvojová pomoc SR

Celková dvojstranná rozvojová pomoc SR zahŕňa výdavky na nasledovné položky (v roku 2011 v sume **15,4 mil. EUR**):

- **Rozvojové projekty** (realizované prostredníctvom slovenských mimovládnych organizácií, podnikateľských subjektov, štátnych a verejných inštitúcií)
- **Mikrogranty** (realizované prostredníctvom zastupiteľských úradov)
- **Humanitárna pomoc** (materiálna a finančná)
- **CETIR** – Centrum pre odovzdávanie skúseností z integrácie a reforiem (program technickej pomoci MZV SR)
- **Spolufinancovanie projektov slovenských subjektov schválených v rámci výziev EK**
- Utečenci
- Štipendiá pre študentov z rozvojových krajín, výučba slovenčiny
- Misie MV SR, MO SR (Bosna, Kosovo, Afganistan, Gruzínsko, Moldavsko, Ukrajina)
- Bilaterálne príspevky OECD (MZV SR), UNDP a EBOR (MF SR), FAO (MPO)
- *Školenia, služobné cesty, odborné stáže*
- *Administratívne náklady (MZV, SAMRS, MF, MV, MP, MŠVVaŠ)*
- *Systém vykazovania ODA*

V tejto publikácii sa zameriame najmä na nasledujúce komponenty dvojstrannej rozvojovej pomoci: rozvojové projekty, ktoré realizujú slovenské subjekty, mikrogranty, realizované prostredníctvom zastupiteľských úradov, humanitárnu pomoc a program CETIR.

MZV SR prostredníctvom Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS) v rámci programu SlovakAid podporilo (schválilo a zakontrahovalo) v roku 2011 **rozvojové projekty a projekty rozvojového vzdelávania a verejnej informovanosti** realizované na Slovensku v celkovej sume **5,715 mil. EUR**. Okrem rozvojových projektov a projektov rozvojového vzdelávania boli podporené z programu SlovakAid **humanitárne projekty** v sume **234 tis. EUR**, **mikrogranty** prostredníctvom zastupiteľských úradov SR v sume **370 tis. EUR** a aktivity MZV v rámci programu transformačnej pomoci CETIR v sume **56 tis. EUR**.

Teritoriálne a sektorové zameranie dvojstrannej rozvojovej pomoci v roku 2011

V rámci **Národného programu pre rok 2011 sa opäť redukoval počet krajín**, v rámci ktorých boli vyhlasované nové grantové výzvy a zužovalo sa sektorové zameranie pre jednotlivé krajiny a regióny. Tento prístup znižuje fragmentáciu slovenskej rozvojovej pomoci, ktorá bola pri disponibilných finančných objemoch neefektívne rozdeľovaná medzi veľký počet krajín, bez možnosti výraznejšieho dopadu v krajine. V NP ODA 2011 bola prvýkrát rozdelená pomoc na rozvojovú a technickú.

V prípade **rozvojovej pomoci** bol počet krajín **zúžený na šesť**:

- programovými krajinami boli aj naďalej **Keňa a Afganistan**,
- prioritnými krajinami **Južný Sudán, Bosna a Hercegovina, Moldavsko a Čierna Hora**.

Dôraz sa kládol na odovzdávanie transformačných skúseností SR vo forme **technickej pomoci**, v rámci ktorej boli vyhlásené výzvy pre **región Západného Balkánu**, krajiny Východného partnerstva (**Bielorusko, Gruzínsko, Moldavsko, Ukrajina**) a v rámci aktuálnych výziev pre **Tunisko a Egypt**.

Dvojstranná rozvojová pomoc v roku 2011	Plán pre rok 2011 (podľa NP ODA 2011) v EUR	Skutočné čerpanie v roku 2011 (podľa výročnej správy SAMRS 2011) v EUR
Afganistan – grantová výzva	1 240 000	796 316
Keňa – grantová výzva	1 240 000	1 424 549
Južný Sudán – grantová výzva	800 000	952 079
Moldavsko – grantová výzva	280 000	89 714
Bosna a Hercegovina, Čierna Hora – grantová výzva	800 000	763 356
Technická pomoc		
Technická/transformačná pomoc – Program CETIR	300 000	56 888
Technická pomoc – grantová výzva – Západný Balkán a Východné Partnerstvo	1 200 000	1 146 354
Aktuálne rozvojové výzvy (Egypt, Tunisko)	122 206	309 409
Mikrogranty	250 000	370 468
Humanitárna pomoc do zahraničia	250 000	234 000
Rozvojové vzdelávanie na Slovensku		
Rozvojové vzdelávanie – grantová výzva	80 000	126 647
Podpora koordinačných a reprezentačných funkcií strešných organizácií mimovládnych rozvojových organizácií a inštitúcií	50 000	50 000
Spolufinancovanie rozvojových projektov slovenských subjektov schválených v rámci výziev na predkladanie projektov vyhlásených EK	110 000	56 683
Spolu	6 722 206	6 376 463

Teritoriálne zameranie bilaterálnych projektov rozvojovej a technickej pomoci a projektov rozvojového vzdelávania (údaje bez humanitárnej pomoci, CETIR a mikrograntov)

Najvyšší objem financií smeroval do Kene, Južného Sudánu, Afganistanu a Čiernej Hory. Projektová krajina Južný Sudán získala väčší objem ako programová krajina Afganistan, preto je na zváženie v budúcnosti jej presunutie medzi programové krajiny. Pre Ukrajinu, ako jedinú krajinu, nebol schválený žiaden projekt.

Krajina	Počet projektov	Zakontrahovaná suma v EUR	podiel v %
Keňa	6	1 424 549	24,9
Južný Sudán	4	952 079	16,7
Afganistan	3	796 316	13,9
Čierna Hora	4	697 684	12,3
Moldavsko	4	378 538	6,7
Macedónsko	3	288 424	5,0
Slovensko (rozvojové vzdelávanie)	8	233 330	4,0
Tunisko	3	209 478	3,7
Bielorusko	3	199 004	3,5
Gruzínsko	2	176 047	3,0
Bosna a Hercegovina	1	164 624	2,9
Srbsko	1	95 106	1,7
Egypt	2	99 931	1,7
Albánsko	0	0	0,0*
Ukrajina	0	0	0,0
Spolu	44	5 715 110	100%

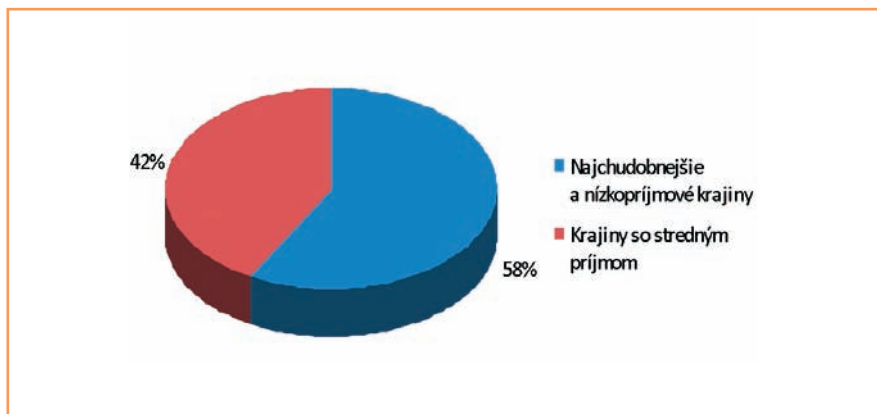
*1 regionálny projekt pre Západný Balkán zahŕňa aj Albánsko

Smerovanie bilaterálnych projektov rozvojovej a technickej pomoci do najchudobnejších krajín (údaje bez humanitárnej pomoci, CETIR a mikrograntov a projektov rozvojového vzdelávania v SR)

V roku 2011 sa po prvýkrát poskytla väčšia časť financií na pomoc najchudobnejším a nízko-príjmovým krajinám (58 %) oproti krajinám susedstva so stredným príjmom (42 %).

Najmenej rozvinuté krajiny (LDCs)	Zakontra-hovaná suma v EUR	Krajiny s nízkym príjmom	Zakontra-hovaná suma v EUR	Krajiny s nižším stredným príjmom	Zakontra-hovaná suma v EUR	Krajiny s vyšším stredným príjmom	Zakontra-hovaná suma v EUR
Afganistan	796 316	Keňa	1 424 549	Moldavsko	378 538	Čierna Hora	697 684
		Južný Sudán	952 079	Gruzínsko	176 047	Macedónsko	288 424
				Egypt	99 931	Tunisko	209 478
						Bielorusko	199 004
						Bosna a Hercegovina	164 624
						Srbsko	95 106
SPOLU	796 316		2 376 628		654 516		1 654 320
5 481 780							
Podiel v %	14,5		43,3		12,0		30,2

Graf č. 1 – Smerovanie bilaterálnych projektov rozvojovej a technickej pomoci (zakontra-hované prostriedky v %)

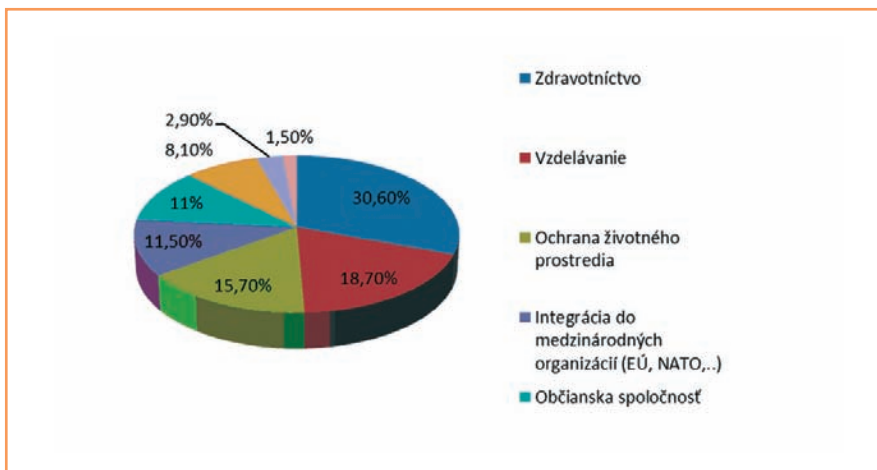

Sektorové zameranie bilaterálnych projektov rozvojovej a technickej pomoci a projektov rozvojového vzdelávania (údaje bez humanitárnej pomoci, CETIR a mikrograntov)

Najväčšia podpora smerovala v roku 2011 do sektorov zdravotníctva a vzdelávania, ochrany životného prostredia a európskej integrácie.

Sektorová priorita	Zakontrahovaná suma v EUR	Podiel v %
Zdravotníctvo	1 747 010	30,6%
Vzdelávanie	1 068 394	18,7 %
Ochrana životného prostredia	895 693	15,7%
Integrácia do medzinárodných organizácií (EÚ, NATO,...)	658 592	11,5%
Občianska spoločnosť	628 982	11,0 %
Poľnohospodárstvo	463 025	8,1 %
Infraštruktúra	164 624	2,9%
Budovanie trhového prostredia	88 790	1,5%
Spolu	5 715 110	100 %

Graf č. 2 – Sektorové zameranie bilaterálnych projektov rozvojovej a technickej pomoci a projektov rozvojového vzdelávania (zakontrahovaná suma v %)

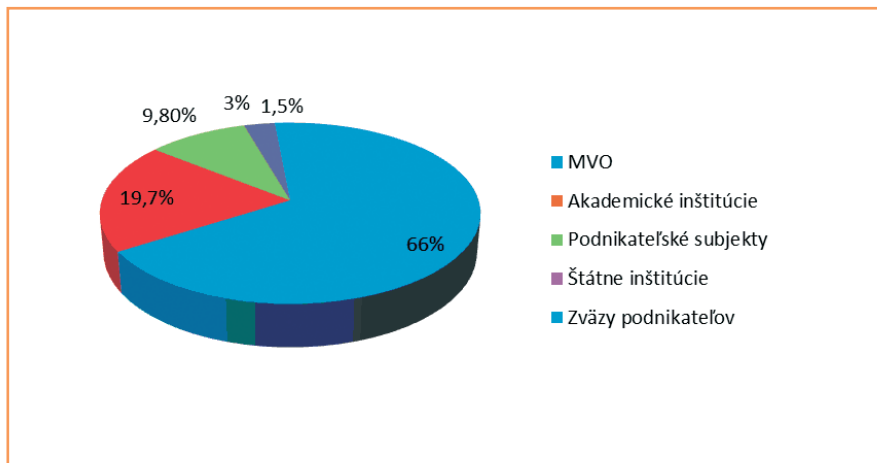

Realizátori bilaterálnych projektov rozvojovej a technickej pomoci a projektov rozvojového vzdelávania (údaje bez humanitárnej pomoci, CETIR a mikrograntov)

Najvyšší podiel financií získali v otvorenej súťaži mimovládne organizácie. V rámci dotačných výziev sa uchádzali všetky typy právnických osôb. Prevládajúce zameranie výziev na zdravotníctvo, vzdelávanie či technickú pomoc v oblasti reforiem a rozvoja občianskej spoločnosti vytvorilo v roku 2011 väčší priestor pre ponuku projektov zo strany MVO. Výraznejšie sa oproti minulosti presadili akademické inštitúcie, ktoré sa zapájajú do pomoci v náročnejších teritóriách, ako je Afganistan, Južný Sudán, Keňa či Bielorusko.

Typ realizátora	Zakontrahovaná suma v EUR	Podiel v %
MVO	3 768 823	66,0%
Akademické inštitúcie	1 124 573	19,7 %
Podnikateľské subjekty	563 624	9,8 %
Štátne inštitúcie	169 300	3,0 %
Zväzy podnikateľov	88 790	1,5 %
Spolu	5 715 110	100 %

Graf č. 3 – Realizátori bilaterálnych projektov rozvojovej a technickej pomoci a projektov rozvojového vzdelávania (zakontrahovaná suma v %)

Ciele a výstupy slovenskej rozvojovej pomoci v roku 2011 v rámci jednotlivých krajín a regiónov

a) Komponent rozvojovej pomoci

● Afganistan

Podľa NP ODA 2011 predstavuje Afganistan špecifickú bezpečnostno-rozvojovú prioritu SR: „Vláda SR dlhodobo podporuje úsilie afganskej vlády o politickú, bezpečnostnú a ekonomickú stabilitu krajiny. Z hľadiska efektívnosti vynakladaných prostriedkov na rozvojovú pomoc v Afganistane budú podporené témy, v ktorých má SR odborné kapacity a skúsenosti, a v rámci ktorých bude možné nadviazať na doterajšie výsledky.“

V roku 2011 bola vyhlásená grantová výzva pre tieto **sektorové priority** v súlade s Afganskou národnou stratégiou:

- sociálny rozvoj s dôrazom na zdravotníctvo
- sociálny rozvoj s dôrazom na vzdelávanie
- poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Z celkového počtu 8 predložených projektov boli schválené tieto 3 projekty:

SAMRS/2011/01/02

Vybudovanie laboratória potravinárskej mikrobiológie a chemického inžinierstva na Kábulskej polytechnickej univerzite

Slovenská technická univerzita v Bratislave (STU)

296 980,00 EUR

Cieľ: Zlepšiť kvalitu technického vysokoškolského vzdelávania.

Výstupy: 2 zariadené laboratória potravinárskej mikrobiológie a chemického inžinierstva na Kábulskej polytechnickej univerzite, vyškolenie 4 členov personálu laboratórií, poskytnutie odbornej literatúry, návody laboratórnych prác, 2-3 mesačný školiaci pobyt 4 pedagógov v SR.

SAMRS/2011/01/03

Posilňovanie rozvoja a znižovanie chudoby nízkopríjmových vidieckych komunit prostredníctvom chovu hospodárskych zvierat

Človek v ohrození

199 793,00 EUR

Cieľ: Posilnenie socio-ekonomického rozvoja znevýhodnených rodín v obciach v provincii Kábul, zvýšenie príležitostí pre miestne ženy zúčastňovať sa na procese poľnohospodárstva.

Výstupy: 50 žien si zvýši odborné vedomosti a praktické zručnosti počas tréningov v oblasti chovu oviec a výroby mliečnych produktov a 50 manželských párov v oblasti včelárstva (každá účastníčka obdrží 1 ovcu a každý pár 1 včelí úl), účastníci kurzov (150 žien a mužov) si zvýšia odborné vedomosti v oblasti podnikania a marketingu vyprodukovaných živočíšnych výrobkov a zvýšia si gramotnosť počas kurzov základnej gramotnosti, vytvoria sa 2 podnikateľské skupiny zamerané na výrobu a predaj včelích produktov. 750 žien a 250 mužov sa zúčastní 40 advokačných stretnutí a rozšíri si svoje vedomosti o právach žien a o rovnakých príležitostiach pre mužov a ženy.

SAMRS/2011/01/06

Rozvoj sekundárnej a terciárnej zdravotnej starostlivosti v oblasti gastroenterológie v Afganistane

Združenie Priateľov Afganistanu (AFAN)

299 543,00 EUR

Cieľ: Zlepšenie dostupnosti diagnostiky a liečby v odbore gastroenterológie, rozvoj odborných lekárskejších služieb a lekárskejších kapacít pri liečbe chorôb tráviaceho traktu.

Výstupy: Dodanie 4 prístrojov (sonograf, gastrofibroskop, endoskop, prístroj na meranie histológie) pre existujúce centrum v nemocnici v Kábule a výstavba a zariadenie gastroenterologického centra v Talogane. Školiaci pobyt pre 4 lekárov na Slovensku.

Afganistan je krajina s problematickou bezpečnosťou a z toho dôvodu nie je možné očakávať veľký počet slovenských subjektov, ktoré sú schopné realizovať kvalitné terénne projekty. Všetky tri organizácie, ktoré získali projekt, pôsobia v Afganistane

dlhodobu. Projekt STU a AFAN realizujú zástupcovia afganskej diaspóry, žijúci na Slovensku, z ktorých mnohí sa uplatnili v lekárskejších a technických profesiách. STU buduje dlhodobé partnerstvá s technickými univerzitami v Afganistane. Združenie Človek v ohrození má v krajine zriadenú svoju pobočku od roku 2004, ktorej dlhodobou stratégiou je sociálno-ekonomický rozvoj vidieka s dôrazom na zapojenie žien. Združenie AFAN realizuje projekty na podporu špecializovaných zdravotných služieb. V budúcnosti by za zväzovanie stálo zameranie výzvy na liečbu a prevenciu závažných chorôb a znižovanie úmrtnosti matiek a detí, čo by vo väčšej miere korešpondovalo s prioritami v Afganskej národnej stratégii.

● Keňa

Podľa NP ODA 2011 „je možné v Keni nadviazať na pomerne bohatú tradíciu vzájomných vzťahov a aktivity slovenských subjektov prebiehajúce od roku 2003. Nielen mimovládne organizácie, ale aj slovenské vedecké a vzdelávacie inštitúcie sú dobre etablované v Keni, konkrétne v oblasti zdravotníctva a školstva. Taktiež existuje veľký potenciál pre pôsobenie podnikateľského sektora v krajine.“ V rámci grantovej výzvy boli pre Keňu vybrané tieto **sektorové priority**:

- sociálny rozvoj s dôrazom na zdravotníctvo
- sociálny rozvoj s dôrazom na vzdelávanie
- životné prostredie a poľnohospodárstvo

Z celkového počtu 15 predložených projektov bolo schválených týchto 6 projektov:

SAMRS/2011/02/02

Komunitné centrum „Ostrov nádeje - Rusinga Island“ na Viktóriinom jazere v Keni

Humanistické centrum NAROVINU

170 880,00 EUR

Cieľ: Zlepšenie zdravotných služieb a sociálnej starostlivosti pre cieľovú komunitu 10 000 obyvateľov Rusinga Island.

Výstupy: Zabezpečovanie prevádzky zdravotného strediska s 5-členným odborným personálom (vrátane misií slovenských lekárov v spolupráci s Vysokou školou sv. Alžbety). Zdravotné stredisko za 4 mesiace trvania projektu vyšetrilo 3 000 pacientov a realizovalo 120 hospitalizácií. Výstavba budovy sirotinca a zavlažovacieho systému pre komunitné centrum, ktoré poskytuje stravovanie pre 210 detí.

SAMRS/2011/02/05

Znižovanie degradácie ekosystému Mau forest cez aktívne zapojenie miestnych komunit

Človek v ohrození

296 959,13 EUR

Cieľ: Spomaliť tempo degradácie ekosystémov v Keni v Mau Forest prostredníctvom obnovy poškodených častí ekosystému, predstavenia stratégií pre znižovanie závislosti obyvateľov na prírodných zdrojoch a zvýšenie odborných kapacít komunity v manažmente prírodných zdrojov.

Výstupy: Vyškolené komunity v oblasti manažmentu a ochrany prírodných zdrojov, zakúpenie 1 000 kusov energie šetriacich sporákov pre domácnosti na biologické palivo, založenie lesných škôlok so 14 000 sadenicami, 10 arborét so stromovými v rámci

škôl, výsadba 150 000 sadeníc na území 60 hektárov, zriadenie 10 environmentálnych klubov na školách, ktoré vyprodukujú 3 000 sadeníc. Predstavenie nových spôsobov živobytia, šetrnejších k životnému prostrediu: chov oviec, chov kôz a včelárstvo pre 5 skupín, ktoré získajú tieto hospodárske zvieratá, sanácia 4 vodných zdrojov, t.j. 1,7 ha sanovanej vodnej plochy, budovanie kapacít 2 komunitných asociácií, ktoré sa venujú správe miestnych prírodných zdrojov.

SAMRS/2011/02/06

Zlepšenie prístupu k vysokoškolskému vzdelaniu pre sociálne slabé skupiny obyvateľstva v Keni

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o.

253 308,00 EUR

Cieľ: Podpora vysokoškolského vzdelávania v oblasti verejného zdravotníctva

Výstupy: Zriadenie štúdia bakalárskeho stupňa pre 33 študentov zameraného na sociálnu prácu a verejné zdravotníctvo v rámci *Catholic University of East Africa*, spojené s absolvovaním praxe v antimalnutričných centrách. Zapojenie 5 slovenských a 5 kenských pedagógov, vznik učebnice *Street social work with children*. Poskytovanie malnutričnej liečby 545 podvyživeným deťom (v 6-mesačných cykloch), edukácia ich matiek (24 školiacich hodín). Počas celého projektu je cieľom liečba podvýživy u 2 000 detí. Realizácia školení o rodovej rovnosti pre 880 ľudí, distribúcia 200 školských uniforiem pre dievčatá.

SAMRS/2011/02/08

Slovensko-kenská spolupráca cez moderné školy (Digitálne technológie a projektové vzdelávanie na školách v okrese Voi)

Nadácia Pontis

151 594,00 EUR

Cieľ: Zavádzanie moderných digitálnych technológií na stredné školy v okrese Voi a budovanie zručností študentov za účelom uplatnenia sa na trhu práce.

Výstupy: Zriadenie počítačových učební na 3 stredných školách (dodanie 60 počítačov, 16 notebookov, 6 dataprojektorov, zavedenie internetu a intranetu, inštalácia školského manažérskeho systému), vyškolenie 30 pedagógov v používaní informačných a komunikačných technológií vo výučbe, založenie štyroch IT klubov pre 80 žiakov, realizácia žiackych IT projektov v spolupráci so slovenskými strednými školami.

SAMRS/2011/02/10

Sociálno-zdravotnícka starostlivosť o podvyživené deti do 5. roku života a ich matky v regióne Kwale

Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

288 575,92 EUR

Cieľ: Znižovanie detskej úmrtnosti prostredníctvom boja s podvýživou detí od 0-5 rokov v regióne Kwale.

Výstupy: Zriadenie výživového detského centra v regionálnej nemocnici v Kwale a 2 výživových centier vo vidieckych zariadeniach, ktoré poskytujú sociálnu, zdravotnú (diagnostika a liečba podvýživy poskytovaním 1 kg sušeného mlieka a 1 kg výživovej kaše a vitamínových doplnkov týždenne pre 500 detí) a poradenskú činnosť (edukácia 500 matiek o výžive, správnej zdravotnej starostlivosti). Bolo vyškolených 50 miestnych komunitných zdravotných pracovníkov (30 žien a 20 mužov) v témach kŕmenie dojčiat a detí do 5 rokov, integrovaný manažment akútnej podvýživy, poskytovanie prevej pomoci.

SAMRS/2011/02/13

Zlepšenie potravinovej bezpečnosti a stavu zdravia komunit v obvode Sigowet v okrese Kericho

Slovenská katolícka charita

263 232,00 EUR

Cieľ: Zvýšenie potravinovej bezpečnosti, prístup k pitnej vode a zdravotnej starostlivosti.

Výstupy: Zvýšenie poľnohospodárskej produkcie a chovu hospodárskych zvierat – 600 domácností pestuje nové plodiny (proso, cirok, sladké zemiaky, maniok...), 480 farmárov využíva nové technológie udržateľného poľnohospodárstva, 420 domácností obdrží hospodárske zvieratá (kozy a kohúty), 400 domácností využíva energeticky úsporné pecky na drevo a má prístup k pitnej vode. Založenie 60 malých závlahových zariadení, 2 lesných škôlok.

Keňa je pre slovenské rozvojové aktivity krajina s veľkým potenciálom. Tradične býva v rámci výzvy predložený najväčší počet žiadostí, z ktorých niektoré nie je možné z dôvodu finančných limitov podporiť. Zdravotnícke projekty majú dlhodobú tradíciu, najmä projekty Vysokiej školy sv. Alžbety a Trnavskej univerzity sú napojené na dlhodobé skúsenosti s tropickými chorobami a epidémiami, výskum a liečbu podvýživy, prevenciu a liečbu HIV/AIDS, rotáciu spolupracujúcich slovenských lekárov, doktorandov, sociálnych pracovníkov. Dôležité je tiež zapojenie prvku zvyšovania kvalifikácie miestneho zdravotného personálu, či poskytovanie certifikovaného štúdia. Projekty Humanistického centra Narovinu a Slovenskej katolíckej charity sú súčasťou medzinárodných partnerstiev, čo predpokladá dlhodobé pôsobenie v komunitách, pre ktoré poskytujú komplexnejšie intervencie. Vzdelávací projekt Nadácie Pontis, ktorý nadviazal na svoju pilotnú časť, ponúkol málo využívané partnerstvo so slovenským privátnym sektorom – konkrétne s firmami z oblasti informačných technológií s cieľom modernizovať výuku na stredných školách. Ekologický projekt združenia Človek v ohrození je súčasťou dlhodobejšej stratégie organizácie, ktorá v spolupráci s lokálnymi partnermi buduje expertízu v oblasti boja proti klimatickej zmene, ochrany životného prostredia a udržateľného poľnohospodárstva.

● Južný Sudán

„Cieľom slovenskej rozvojovej pomoci je prispieť k vnútornej stabilite a rozvoju v jednej z najmenej rozvinutých krajín sveta, ktorá sa v dôsledku dlhodobého úsilia o samostatnosť nachádza v zložitej vnútro politickej situácii.“ Vychádzajúc z doterajších skúseností slovenských subjektov pôsobiacich v Južnom Sudáne a berúc do úvahy širšie zahraničnopolitické a rozvojové súvislosti v roku 2011 boli v rámci NP ODA 2011 podporené nasledujúce **sektory**:

- sociálny rozvoj s dôrazom na zdravotníctvo
- sociálny rozvoj s dôrazom na vzdelávanie
- poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

V rámci grantovej výzvy boli predložené a schválené 4 projekty:

SAMRS/2011/03/01

Budovanie základnej zdravotnej starostlivosti v Maridi

SAVIO o.z.

248 500,00 EUR

Cieľ: Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti pre matky a deti v oblasti Maridi.

Výsledky: Vybudovanie zdravotníckeho strediska (malej nemocnice s kapacitou pre 50 pacientov), ktoré bude prevádzkovať lokálny partner projektu BoscoAid a zriadenie mobilnej ambulancie (sanitky) pre spádovú oblasť 20 000 obyvateľov. Zvyšovať zdravotné povedomie obyvateľov plánuje projekt zavedením preventívnych osvetových programov, prostredníctvom 25 animácií v jednotlivých obciach okresu. Tie budú oboznamovať najmä s týmito témami: starostlivosť o dieťa, výživa, HIV/AIDS, vakcinácia, hygiena, prírodná medicína.

SAMRS/2011/03/02

Posilnenie kontinuálnej starostlivosti o matku a dieťa pomocou viacstupňovej vzdelávacej intervencie v Južnom Sudáne

Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

236 309,38 EUR

Cieľ: Zníženie úmrtnosti žien a detí v spádovej oblasti Mapuordit, budovanie kapacít miestneho zdravotného personálu.

Výstupy: Poskytovanie zdravotnej starostlivosti v nemocnici v Mapuordite (mesačne ošetrovaných 2 000 pacientov, z toho 1 000 žien, 100 tehotných žien, 500 detí, hospitalizovaných 50 žien a 100 detí), dovybavenie prístrojmi pre antenatálnu ambulanciu poradňu a laboratórium (ktorú navštívi mesačne 100 tehotných žien), očkovanie detí, návštevy tehotných žien v teréne. Poskytovanie prednášok pre tehotné ženy v ambulancii aj v teréne (150 žien mesačne). Dvaja slovenskí lekári, ktorí pôsobia v nemocnici, zabezpečujú aj vzdelávanie zdravotného personálu kliniky v oblasti starostlivosti o matku a dieťa (2-ročný študijný program pre zdravotné sestry).

SAMRS/2011/03/03

Tréningové centrum sv. Petra Clavera v Rumbeku, fáza II.

eRko - Hnutie kresťanských spoločenstiev detí

217 376,00 EUR

Cieľ: Poskytnúť odborné vzdelanie v oblasti využívania nových technológií.

Výstupy: Vyškolenie 30 technikov elektrických a solárnych technológií a 30 technikov pre manažment vody, sanitácie a systémov zavlažovania. Počas prvého roku trvania projektu je zapojených do štúdia 10 technikov pre solárne technológie a 12 pre manažment vody. Počas projektu poskytuje tréningové centrum servisné služby pre miestne komunity a MVO – ako je výmena solárnych batérií, opravy solárnych systémov, vodných čerpadiel, inštalácia nových systémov. Okrem toho prebieha v spolupráci s o.z. Človek v ohrození školenie 8 učiteľov a 93 študentiek na strednej dievčenskej škole v Rumbeku o nových technológiách v poľnohospodárstve. Bola založená školská záhrada, kde členky poľnohospodárskeho klubu pestujú plodiny pre školskú kuchyňu a zriadený zavlažovací systém.

SAMRS/2011/03/04

Mobilná zdravotnícka služba v oblasti Terekeka, Central Equatoria, Južný Sudán

MAGNA Deti v núdzi

249 894,09 EUR

Cieľ: Zabezpečiť prístup obyvateľstva v oblasti Terekeka k základnej zdravotnej starostlivosti s dôrazom na znižovanie úmrtnosti žien a detí.

Výstupy: Zriadenie a vybavenie mobilnej kliniky (sanitka), ktorá poskytuje mobilné zdravotné služby, prevoz zdravotníkov, liekov, materiálu a pacientov v dedinách Nyikabor, Bulukulik, Buko a Gondi. Mobilná klinika bude vychádzať zo zdravotného centra v Terekeka a bude poskytovať zdravotnícke služby pre oblasť s populáciou 22 696 obyvateľov, kde momentálne nie je poskytovaná žiadna pravidelná zdravotná pomoc. K poskytovaným službám patrí aj vakcinácia, liečba a meranie podvýživy detí, návštevy tehotných žien. Zároveň sa školí 10 komunitných zdravotných pracovníkov a pôrodných asistentiek Ministerstva zdravotníctva.

V Južnom Sudáne sú viaceré slovenské subjekty prítomné od roku 2000, čo poskytuje Slovensku pridanú hodnotu v rámci donorskej komunity, ktorej pozornosť sa upriamila na toto teritórium po vzniku nového štátu v roku 2011. Projekty Trnavskej univerzity a eRka sú dlhodobo súčasťou medzinárodného partnerstva a majú dobre zavedeného lokálneho partnera Diecézu Rumbek, ktorá im poskytuje potrebné infraštruktúrne zázemie a prevádzkuje viaceré zdravotné a vzdelávacie zariadenia v danom regióne. Oba projekty obsahujú dôležitý komponent poskytovania kvalifikácie miestnym zdravotníkom alebo odborným pracovníkom. Združenie SAVIO má tiež lokálneho partnera s vybudovaným zázemím - BoscoAid, čo vytvára predpoklad dlhodobého zabezpečenia prevádzky novovybudovaného zdravotného zariadenia. Výzvou pre udržateľnosť poskytovania zdravotných služieb v rámci projektu Magna bude aj skutočnosť, že v rámci výzvy v roku 2012 nebolo schválené pokračovanie projektu z dôvodu formálneho vyradenia žiadosti. Poskytovanie základných zdravotných a vzdelávacích služieb je v Južnom Sudáne na kritickú úroveň a je plne závislé na zahraničnej pomoci, čo je potrebné brať do úvahy aj pri ďalšom programovaní slovenskej rozvojovej pomoci. Južný Sudán by sa vzhľadom na počet realizovaných dlhodobých aktivít mohol stať programovou krajinou, v rámci ktorej budú dlhodobo podoporené vybrané intervencie.

● Západný Balkán

Podpora všestranného rozvoja a európskej integrácie krajín západného Balkánu patrí k dlhodobým prioritám slovenskej zahraničnej politiky. Zámerom NP ODA 2010 je postupne utlmať rozvojové aktivity v Srbsku i v celom regióne západného Balkánu, resp. presmerovať ich do oblasti technickej pomoci pri transformačných a integračných procesoch. Výnimku v rozvojomom komponente pre tento región na rok 2011 predstavujú Bosna a Hercegovina a Čierna Hora.

Bosna a Hercegovina

Prioritnými cieľmi slovenskej rozvojovej spolupráce podľa grantovej výzvy pre Bosnu a Hercegovinu je podporovať stabilizáciu krajiny, budovať funkčný štát, zlepšovať situáciu vnútorných vysídlených obyvateľov a pomáhať pri praktickej ochrane práv utečencov, vysídlených osôb a menšín. Ďalším cieľom slovenskej rozvojovej spolupráce je zvyšovať energetickú efektívnosť a obnoviteľné zdroje vodnej energie.

Hlavné **sektorové priority** grantovej výzvy pre rok 2011:

■ sektor vodného hospodárstva so zameraním na: **a)** rozvoj riek – integrované projekty povodia riek, riadenie riečnych tokov, priehrad a zásobníkov vody a **b)** obnoviteľné

zdroje – plánovanie, rozvojové programy, prieskumy

■ postkonfliktná obnova so zameraním na: **a)** ľudské práva – programy zamerané na špecifické znevýhodnené skupiny, napr. na deti, osoby so zdravotným postihnutím, prisťahovalcov, etnické, náboženské, jazykové a sexuálne menšiny a tých, ktorí trpia diskrimináciou a **b)** multisektorovú pomoc pre sociálne služby – politika zamestnanosti, základné sociálne služby (základné vzdelanie, základná zdravotná starostlivosť, základná výživa), sociálna bezpečnosť, špeciálne programy pre staršie osoby, siroty, zdravotne postihnuté osoby a deti na ulici.

V rámci grantovej výzvy bolo predložených 10 projektov pre Bosnu a Hercegovinu, z ktorých bol schválený jeden projekt:

SAMRS/2011/05/18

Mapovanie zdrojov vodnej a solárnej energie v Bosne a Hercegovine

BIOENERGYCENTER s.r.o.

164 624,00 EUR

Cieľ: Vstup potenciálnych investorov na energetický trh.

Výstupy: Spracovanie analýzy a identifikácia príležitostí pre výstavbu elektrární využívajúcich vodný a slnečný potenciál krajiny, zostavenie geograficko-energetickej mapy – optimálne umiestnenie elektrární.

Programový zámer uvedený v Národnom programe pre Bosnu a Hercegovinu bol stanovený príliš ambiciózne. Už hlavný cieľ stabilizácia krajiny a budovanie funkčného štátu je zložitá naplniť prostredníctvom vybraných sektorových priorít. Pre budúcnosť by bolo relevantné prehodnotiť poskytovanie rozvojových intervencií pre Bosnu a Hercegovinu a sústrediť sa na technickú pomoc a podporu integračného úsilia, keďže v rámci tohto komponentu nebol v roku 2011 schválený ani jeden projekt.

Čierna Hora

Cieľom slovenskej rozvojovej spolupráce pre Čiernu Horu je podľa grantovej výzvy pomáhať krajine v rámci jej snahy o členstvo v EÚ, v plnení štandardov EÚ a v dôležitých sektoroch vrátane životného prostredia. V súlade so zámermi medzinárodnej donorskej komunity sa slovenská rozvojová spolupráca zameria na pomoc pri ochrane životného prostredia a sektor vodného hospodárstva s dôrazom na protipovodňovú ochranu ako aj rehabilitáciu zdrojov a rozvodov pitnej vody.

Sektorové priority uvedené v grantovej výzve:

■ sektor vodného hospodárstva so zameraním na: **a)** hygienu – odpadové a kanalizačné systémy zahŕňajúce zhromažďovanie kalu a odpadové pumpy, priemyselne a domáce čističky odpadových vôd, latríny, žumpy a iné alternatívne systémy sanity, zahŕňajúce aj propagáciu domácich a komunitných investícií na podporu výstavby týchto zariadení, **b)** vodu – úprava pitnej vody, prívodové práce, zásobárne vody, vodné prečerpávacie stanice, zariadenia mimomestskej dodávky pitnej vody, ručné pumpy, zariadenia na zachytávanie vody z prameňov, systémy využívajúce gravitáciu, zhromažďovače zrážkovej vody, zásobníky, mestské systémy používajúce vodné pumpy a lokálne susedské siete zahŕňajúce aj spoločné pripojenie

■ sektor životného prostredia so zameraním na: **a)** prevenciu / riadenie / odstránenie

následkov povodní (pôvodom riečne a morské povodne) - boj proti rozpínavosti, kontrola riečnych tokov, priehrady a vodné nádrže, mapovanie prírodných rizík, hydrogeológia, aktivity na zníženie rizika živelnej pohromy, mapovanie rizík, systémy včasného varovania, **b)** ochranu a tvorbu sídiel zahŕňajúcu miesta a objekty osobitného kultúrneho, historického, archeologického, krajinného, estetického alebo výchovného významu

V rámci grantovej výzvy bolo predložených 14 projektov pre Čiernu Horu, z ktorých boli schválené a zakontrahované tieto 3 projekty:

SAMRS/2011/05/09

Mobilná protipovodňová ochrana miest a obcí v Čiernej Hore s akcentom na okamžité nasadenie a kompatibilitu s procesno-organizačnými štandardami EÚ

EVPÚ a.s.

200 000,00 EUR

Cieľ: Zvýšiť akcieschopnosť zásahových síl v gescii Ministerstva vnútra a samospráv v komunitách, potenciálne ohrozených povodňami.

Výstupy: Vyškolenie užívateľov v 6 lokalitách v oblasti stratégie nasadzovania mobilných protipovodňových zábran, nákup a umiestnenie 254 metrov povodňovej zábrany (vo výške 1 metra), vypracovanie analýzy rizikovosti územia.

SAMRS/2011/05/12

Distribúcia pitnej vody z nových pramenísk

Združenie za ekonomickú prosperitu Záhoria

199 734,00 EUR

Cieľ: Zlepšiť zásobovanie pitnou vodou v Podgorici.

Výstupy: Vrtanie studní, výstavba prameniska a distribučnej siete, ktoré umožnia zásobovanie vodou pre 30 000 obyvateľov v Podgorici. Projekt realizovaný s lokálnym partnerom Verejný podnik -Vodovod a kanalizácia Podgorica.

SAMRS/2011/05/17

Protipovodňová pomoc pre Čiernu Horu

STAVBY s.r.o.

199 000,00 EUR

Cieľ: Zabezpečenie protipovodňovej ochrany pre 400 obyvateľov.

Výstupy: Monitoring 100 km vodných tokov, dodávka materiálu – 20 ks protipovodňových stien a techniky – minibager, čerpadlo, rekonštrukcia skladu, školenie pre 40 členov štábu pre krízové situácie z 8 *obščin* o protipovodňových opatreniach.

Projekt bol v auguste 2012 mimoriadne ukončený odstúpením od zmluvy zo strany agentúry SAMRS, z dôvodu porušovania zmluvných povinností.

Programové zameranie pre Čiernu Horu, ktoré reagovalo na aktuálny problém záplav z roku 2010, sa bude plniť prostredníctvom dvoch projektov protipovodňovej ochrany, z ktorých realizácia jedného bola zastavená. Rehabilitáciu vodných zdrojov rieši jeden projekt, ktorý ponúkol praktické riešenie prístupu k pitnej vode pre početnú cieľovú skupinu. Za zmysluplnejšie však pokladáme využitie slovenských skúseností s vodným hospodárstvom v chudobnejších rozvojových krajinách, ako v hlavnom meste krajiny, ktorá sa snaží o členstvo v EÚ. Práve technická pomoc pri integračnom úsilí Čiernej Hory by mala byť slovenskou prioritou v tejto krajine.

● Moldavsko

Ako je uvedené v NP ODA 2011, vďaka svojej geografickej blízkosti predstavuje Moldavsko pre SR výzvu v oblasti nastolenia fungujúcich demokratických inštitúcií, budovania občianskej spoločnosti, uskutočnenia sektorových reforiem, zastavenia početnej migrácie moldavskej populácie (najmä mladých ľudí) a riešenia jej dôsledkov.

Podľa grantovej výzvy je „základným cieľom slovenskej rozvojovej pomoci a spolupráce s Moldavskom podpora pri budovaní funkčného štátu a efektívneho hospodárstva. Moldavsko má záujem o uskutočňovanie celospoločenských zmien. Preto je ambíciou SR podpora reforiem približujúcich Moldavsko k EÚ a znižujúcich jeho sociálno-ekonomické zaostávanie. Jednou z kľúčových oblastí je zdravotníctvo a vzdelávanie (Moldavsko pripravuje reformu školstva). Ďalším cieľom slovenskej rozvojovej spolupráce je zvyšovať energetickú efektívnosť a obnoviteľné zdroje vodnej energie. Je potrebné zamerať sa na pomoc pri ochrane životného prostredia a sektor vodného hospodárstva s dôrazom na protipovodňovú ochranu ako aj rehabilitáciu zdrojov a rozvodov pitnej vody. Rozvojová pomoc nemá mať iba poradenský charakter, resp. odovzdávanie skúseností, ale sa má sústreďiť na dosiahnutie trvalého a udržateľného rozvoja a dopad musí mať systémový charakter.“

V roku 2011 boli vyhlásené v rámci grantovej výzvy tieto **sektorové priority**:

- sociálny rozvoj s dôrazom na zdravotníctvo a vzdelávanie
- sektor vodného hospodárstva s dôrazom na protipovodňovú ochranu a rehabilitáciu zdrojov pitnej vody a rozvodov pitnej vody

V rámci grantovej výzvy boli predložené 4 projekty pre Moldavsko, z ktorých bol schválený jeden projekt:

SAMRS/2011/04/04

Modernizácia vzdelávania v Moldavsku

Academia Istropolitana Nova

89 713,80 EUR

Cieľ: Modernizácia vysokoškolského vzdelávania prostredníctvom zavádzania e-learningu.

Výsledky: Vyškolenie 30 vysokoškolských učiteľov a študentov v tvorbe a tútoringu e-learningových kurzov počas 5-dňového školenia v SR, vypracovanie e-kurzu o témach EÚ v rumunčine, vypracovanie manuálu o flexibilnom vzdelávaní, organizácia konferencie v Kišiňove.

Programový zámer pre Moldavsko – budovanie funkčného štátu, zníženie socio-ekonomického zaostávania, rozvoj vzdelávania a zdravotníctva, energetická efektívnosť, vodné hospodárstvo a ochrana životného prostredia – bol postavený príliš ambiciózne v porovnaní s pridelenou finančnou alokáciou pre rozvojové projekty v Moldavsku v sume 280 tis. EUR. Jeden schválený projekt ponúka špecifické know-how, ktoré typovo patrí viac do komponentu technická pomoc ako do oblasti sociálneho rozvoja.

b) Komponent technickej pomoci

V rámci programu technickej pomoci podľa NP ODA 2011 „MZV SR využije transformačné skúsenosti SR z reforiem a integračných procesov. Cieľom tohto programu je posilnenie reformného úsilia, naplnenie európskej perspektívy a zlepšovanie dobrého spravovania vecí verejných v krajinách západného Balkánu a Východného partnerstva EÚ. MZV SR bude spolu s ostatnými vládnymi inštitúciami uplatňovať také formy technickej pomoci, ktoré sa už osvedčili a zvýraznili slovenskú rozvojovú pomoc (napr. Národný konvent, riadenie verejných financií, študijné cesty expertov). Druhou rovinou činnosti bude osobitná grantová výzva pre slovenské subjekty zameraná na témy budovania demokratických inštitúcií, dobrého spravovania vecí verejných a zapojenie občianskej spoločnosti do verejnej diskusie o integračných procesoch v partnerských krajinách.“

● Východné partnerstvo

Základný cieľ grantovej výzvy pre technickú pomoc v rámci Východného partnerstva je „podpora budovania demokratických inštitúcií, posilnenie občianskej spoločnosti, budovanie administratívnych kapacít, dobré spravovanie vecí verejných v Moldavsku, na Ukrajine a v Gruzínsku. Rozvojová pomoc a spolupráca musí okrem odovzdávania skúseností prispieť k nastaveniu, spusteniu alebo realizácii procesov, ktoré budú viesť k vyššie uvedenému prioritnému cieľu.“

Hlavné **sektorové priority** v rámci grantovej výzvy pre rok 2011 sú:

- politika a administratívny manažment verejného sektora, približovanie k EÚ: preberanie noriem EÚ, koordinácia a plánovanie prijímania reforiem, budovanie inštitúcií na upevnenie kapacít a základných systémov riadenia verejného sektora, podpora fiškálnej politiky, manažment verejných výdavkov
- posilnenie občianskej spoločnosti: rozvoj občianskej spoločnosti a jej zapájanie do reformných procesov
- energetická efektívnosť – vytváranie nástrojov na znižovanie energetickej náročnosti na lokálnej úrovni

Gruzínsko

V rámci grantovej výzvy bolo predložených 5 projektov pre Gruzínsko, z ktorých boli schválené tieto 2 projekty:

SAMRS/2011/06/03

Podpora procesu implementácie Smernice EÚ o hodnotení a manažmente povodňových rizík v Gruzínsku

Výskumný ústav vodného hospodárstva, Bratislava (VÚVH)

80 452,20 EUR

Cieľ: Zlepšenie poskytovania operatívnych informácií pre orgány protipovodňovej ochrany a obyvateľov prostredníctvom harmonizácie európskych a gruzínskych právnych predpisov.

Výstupy: Spracovanie mechanizmu (mapy) pre harmonizáciu a implementáciu Smernice EÚ o hodnotení a manažmente povodňových rizík s právnymi predpismi v Gruzínsku, návrh vyhlášky na výkon povodňovej služby, spracovanie metodiky na tvorbu máp

podvodňového ohrozenia (softvér), nákup 2 automatických hydrologických staníc, zaškolenie 5 expertov v SR.

SAMRS/2011/06/12

Georgia: Knocking on EU's Door

Slovenská atlantická komisia (SAC)

95 595,00 EUR

Ciel': Podporiť euro-atlantické integračné ambície Gruzínska prostredníctvom transferu slovenských skúseností s predvstupovými reformami do EÚ a NATO.

Výstupy: Realizácia 2 odborných workshopov pre zástupcov štátnej správy (zameranie na transformáciu ozbrojených síl), 1 workshopu pre mimovládne organizácie, konferencie o energetickej bezpečnosti na Južnom Kaukaze a 2 slovensko-gruzínskych podnikateľských fór.

Moldavsko

V rámci grantovej výzvy bolo predložených 6 projektov pre Moldavsko, z ktorých boli schválené tieto 3 projekty:

SAMRS/2011/06/01

Zavedenie systému environmentálne vhodného nakladania s odpadom z elektrických a elektronických zariadení

Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP)

88 848,06 EUR

Ciel': Podporiť vytvorenie systému environmentálneho nakladania s odpadmi z elektrických a elektronických zariadení a jeho harmonizáciu s normami EÚ.

Výstupy: Analýza legislatívnych predpisov, analýza súčasného stavu nakladania s odpadmi z elektrických a elektronických zariadení, návrh komplexného systému environmentálneho nakladania s odpadmi, vytvorenie databázy povinných výrobcov v spolupráci s colnou správou, školenie pre 20 zástupcov štátnej správy a súkromného sektora, pobyt 6 moldavských expertov na Slovensku.

SAMRS/2011/06/07

Národný konvent o EÚ v Moldavsku

Výskumné centrum SFPA (RC SFPA)

100 000,00 EUR

Ciel': Inštitucionalizovať verejnú debatu o otázkach európskej integrácie na báze partnerstva vládnych, mimovládnych a podnikateľských inštitúcií, posilnenie kapacít Moldavska na rokovanie o Asociačnej dohode a implementácii nástrojov Východného partnerstva a DCFTA.

Výstupy: Vytvorenie 4 pracovných skupín na tému: Liberalizácia vízového režimu, Poľnohospodárstvo, Regionálny rozvoj, Zóna voľného obchodu. Organizácia 16 zasadaní skupín a plenárneho zasadania, 17 tlačových konferencií s výstupmi zo zasadaní a vytvorenie publikácie s odporúčaniami jednotlivých pracovných skupín.

SAMRS/2011/06/10

Posilnenie dialógu o sektorálnych politikách medzi MVO a vládou v Moldavsku

Nadácia Pontis

99 976,00 EUR

Cieľ: Posilniť expertné sektorálne kapacity MVO združených v Národnej rade pre participáciu, podpora analytických a advokačných aktivít.

Výstupy: Zapojenie mimovládnych organizácií do definovania sektorálnych politík a priorít v štyroch pracovných skupinách: Spravodlivosť a ľudské práva, Ekonomický rozvoj, Zahraničná a bezpečnostná politika, Sociálne veci, vzdelávanie a mládež. Poskytovanie supervízie slovenských expertov pre každú skupinu. Poskytnutie 4 grantov na vypracovanie podkladov k legislatívnym úpravám politík, vypracovanie 4 advokačných kampaní.

V rámci technickej výzvy pre Východné partnerstvo nebol schválený žiaden (zo 4 podaných) projektov pre Ukrajinu, ktorá je našim strategickým susedom. Priority zapájania štátnych inštitúcií a občianskej spoločnosti do reformných procesov a integračného úsilia riešia priamo tri projekty SFPA, Nadácie Pontis a SAC, ktoré sú založené na predchádzajúcich skúsenostiach s odborným dialógom, tak na Slovensku, ako aj v danom regióne. Zvyšné projekty VÚVH a SAŽP riešia preberanie veľmi špecificky zameraných noriem EÚ – protipovodňové opatrenia a nakladanie s elektrickým odpadom. Pri tomto type intervencií by stálo za zváženie stanoviť prioritné sektory, ktorých by sa reformy alebo harmonizácia noriem mali týkať, aj v koordinácii s aktivitami CETIR, v rámci ktorých prichádzajú na Slovensko zástupcovia štátnych inštitúcií z cieľových krajín za konkrétnymi témami a nastaviť zameranie výziev v budúcnosti podľa konkrétne prejaveneho záujmu z danej krajiny. Sektorová priorita energetická efektívnosť nebola definovaná v súlade so základným cieľom výzvy: „podpora budovania demokratických inštitúcií, posilnenie občianskej spoločnosti, budovanie administratívnych kapacít, dobré spravovanie vecí verejných“.

Prenosom transformačných skúseností, jednou z priorít slovenskej rozvojovej pomoci, sa zaoberá limitovaný počet subjektov. Z toho dôvodu riešenie vyhlásiť viaceré krajiny Východného partnerstva v rámci jednej grantovej výzvy nedovoľuje uchádzať sa organizáciám, ktoré majú kapacity aj expertízu, o projekty v niekoľkých krajinách regiónu súčasne, čím sa znižuje možnosť kontinuity programov, ktoré už boli podporované SlovakAid v predchádzajúcom období.

Bielorusko

Ako cieľ grantovej výzvy pre rok 2011 sa uvádza „podpora občianskej spoločnosti, rešpektujúcej ľudské práva a občianske slobody a budovanie demokratických inštitúcií v Bielorusku. Zároveň je potrebná celospoločenská modernizácia a sektorálne reformy. Slovenská rozvojová pomoc v Bielorusku sa zameria tiež na podporu expertnej a analytickej komunity, mimovládneho sektora, budovanie a prípravu personálnych odborných kapacít priamo v krajine aj mimo nej.

Hlavné **sektorové priority** grantovej výzvy:

- podpora demokratickej občianskej spoločnosti
- podpora kapacít pre efektívnu správu vecí verejných, zodpovedné podnikanie
- príprava a podpora vedeckých pracovníkov, analytikov, ekonómov z Bieloruska na území SR
- podpora a budovanie kapacít prieskumníkov verejnej mienky
- podpora vzájomnej kultúrnej výmeny a komunikačných aktivít

V rámci výzvy boli predložené 3 projekty pre Bielorusko, z ktorých bol schválený jeden projekt v oblasti zodpovedného podnikania.

SAMRS/2011/09/02

Slovenská skúsenosť v zodpovednom podnikaní pre Bielorusko

Nadácia Pontis

79 999,88 EUR

Cieľ: Presadzovať koncept zodpovedného podnikania prostredníctvom vzdelávania akademikov na *School of Business and Management of Technology* v Minsku a podpory analytickej komunity.

Výstupy: Koncept zodpovedného podnikania (ZP) bude formou prierezovej témy (2-hodinová dotácia) súčasťou 4 povinných predmetov na *School of Business and Management of Technology*, vyškolenie 6 MBA lektorov, študenti sa zúčastnia súťaže o školskú prácu v téme ZP, 2 študenti a 2 lektori sa zúčastnia letnej školy o ZP na Slovensku, 8 analytikov získa grant na napísanie analytickej štúdie na tému ZP a absolvuje školenie.

Grantová výzva bola z dôvodu nízkeho počtu schválených projektov zopakovaná a užšie zameraná: Cieľom opakovanej výzvy bola podpora občianskej spoločnosti s dôrazom na rešpektovanie ľudských práv.

Hlavné **sektorové priority** grantovej výzvy:

- podpora demokratickej občianskej spoločnosti s dôrazom na rešpektovanie ľudských práv, najmä slobody prejavu a slobody zhromažďovania
- podpora občianskych aktivistov, predovšetkým mladých ľudí
- podpora prepojenia slovenských a bieloruských akademických inštitúcií

V rámci opakovanej výzvy bol predložený a schválený jeden projekt na podporu slobody prejavu a prístupu k informáciám:

SAMRS/2011/13/01

Podpora slobody prejavu, nezávislých médií a nových médií v Bielorusku

Človek v ohrození

69 604,00EUR

Cieľ: Podpora slobody prejavu a prístupu k informáciám.

Výstupy: Zorganizovanie novinárskej súťaže Slobodné slovo s cieľom podporovať kvalitu novinárskej práce v Bielorusku, poskytnutie techniky 15 novinárom a 10 redakciám z dôvodu zlepšenia práce novinárov alebo v dôsledku zabavenia techniky v rámci represív režimu voči nezávislým médiám, zorganizovanie študijnej návštevy 6 bieloruských novinárov na Slovensku, ktorej výstupom je 23 reportáží a záverečná publikácia o slovenských skúsenostiach pre bieloruskú verejnosť. Vyškolenie 30 aktivistov v oblasti bezpečnosti práce na internete a pri používaní počítačovej techniky, vydanie 500 ks manuálu pre mimovládne organizácie na túto tému a vybavenie 10 aktivistov laptopmi.

Okrem toho bola vypísaná špeciálna výzva v rámci vytvoreného Štipendijného fondu z dôvodu vylúčenia študentov zo štúdiá za účasť na demonštrácii 19.12.2010 a za vyjadrenie postoja k priebehu prezidentských volieb.

Štipendijný fond je určený na:

- zabezpečenie štúdia (magisterského alebo doktorandského) pre študentov, ktorí boli bieloruskou mocou vylúčení zo škôl z politických dôvodov a majú záujem študovať v SR
- zabezpečenie semestrálnych študijných pobytov pre študentov na vysokých školách v SR

V rámci opakovanej výzvy bol predložený a schválený jeden projekt:

SAMRS/2011/11/01

Výskum a vzdelávanie v oblasti medzinárodných vzťahov a európskych záležitostí pre Bielorusko

Univerzita Komenského v Bratislave
49 400,00 EUR

Cieľ: Zabezpečenie štúdia pre bieloruských študentov (prednostne tých, ktorí kvôli účasti na protestoch po prezidentských voľbách boli vylúčení zo škôl).

Výstupy: 6 študenti (5 študentov magisterského štúdia a 1 doktorand) absolvujú 1 semester na FSEV UK v rámci štúdia medzinárodných vzťahov a európskych záležitostí. Benefitom je zlepšenie prípravy absolventov na proces európskej integrácie a nadviazanie kontaktov so zahranično-politickou komunitou na Slovensku.

Bielorusko bolo v roku 2011 prioritnou krajinou pre MZV SR v oblasti podpory ľudských práv a demokracie. Samotné ministerstvo a zastupiteľský úrad SR realizovali viaceré vlastné aktivity, ako je pozývanie zástupcov opozície, aktivistov a ich príbuzných na Slovensko, verejné podujatia na vyjadrenie solidarity na Slovensku, či distribúciu techniky a inej pomoci prostredníctvom mikrograntov (Bielorusko získalo najväčší počet mikrograntov – 24). Čo sa týka projektov slovenských organizácií, ukázali sa nízke existujúce kapacity. V prvej výzve uspela len jedna organizácia – Nadácia Pontis, ktorá v Bielorusku pôsobí dlhodobo a venuje sa v súčasnosti najmä podpore analytikov, verejnej politiky, budovaniu kapacít mimovládnych organizácií a posilňovaniu zodpovedného podnikania. Združenie Človek v ohrození a FSEV UK sú novými realizátormi projektov na pomoc obetiam represii – či už študentom, nezávislým novinárom alebo aktivistom. Zavedenie nového modelu – štipendijného fondu je zaujímavým počínom, je však dôležité, aby bol tento model nastavený na dlhodobjšie trvanie tak, aby študenti mohli dokončiť svoje štúdium, nielen ostať na Slovensku jeden semester.

● Západný Balkán

V rámci programu technickej pomoci MZV SR bolo prioritným cieľom v rámci grantovej výzvy podporiť európsku a euroatlantickú perspektívu regiónu západného Balkánu prostredníctvom odovzdávania autentických skúseností z prijímania reforiem a z prístupových procesov. Pomoc sa mala zamerať na budovanie demokratických inštitúcií, posilnenie občianskej spoločnosti, budovanie kapacít a dobré spravovanie vecí verejných.

Hlavné **sektorové priority** grantovej výzvy pre rok 2011:

- politika a administratívny manažment verejného sektora, podpora prístupového procesu do EÚ: uplatňovanie acquis ES/EÚ, koordinácia a plánovanie prijímania reforiem, budovanie inštitúcií na upevnenie kapacít a základných systémov riadenia verejného sektora, manažment verejných výdavkov, daňová politika a administrácia
- posilnenie občianskej spoločnosti: rozvoj občianskej spoločnosti a jej zapájanie do

reformných procesov, boj proti korupcii, verejná debata o prístupovom procese do EÚ a NATO

■ decentralizácia a podpora regionálnej správy

V rámci grantovej výzvy bolo predložených 5 projektov pre Čiernu Horu, 4 pre Macedónsko, 1 pre Bosnu a Hercegovinu a 6 pre Srbsko, z ktorých boli schválené tieto projekty (niektoré s regionálnym presahom):

Čierna Hora

SAMRS/2011/10/13

Národný konvent o EÚ v Čiernej Hore

Výskumné centrum SFPa (RC SFPa)

98 949,63 EUR

Cieľ: Inštitucionalizovať verejnú debatu o otázkach európskej integrácie a potrebných reformách na báze partnerstva vládnych, mimovládnych a podnikateľských inštitúcií, zapojenie širšej verejnosti do tvorby národných politík a pozícií prostredníctvom vytvorenia sektorových komunit.

Výstupy: Vytvorenie 4 pracovných skupín: Súdnicтво a základné práva, Spravodlivosť, sloboda, bezpečnosť, Poľnohospodárstvo a Životné prostredie, 16 zasadnutí pracovných skupín a 2 plenárne zasadnutia, vytvorenie web stránky a videofilmu, vydanie publikácie s odporúčaniami z pracovných skupín.

Srbsko a Čierna Hora

SAMRS/2011/10/10

Strengthening Security of the South-East Europe: Towards Successful Integration

Slovenská atlantická komisia (SAC)

95 105,60 EUR

Cieľ: Zvýšiť podporu integrácie do euroatlantických štruktúr prostredníctvom informovania širokej verejnosti o benefitoch členstva v NATO.

Výstupy: Realizácia *speaking tour* s diskusiami na tému euroatlantickej integrácie s občanmi (doposiaľ realizovaných 8 diskusií s 500 účastníkmi), séria diskusií pre študentov a diskusie s predstaviteľmi samosprávy v Čiernej Hore. Diskusný panel na konferencii Beograd Security Forum, 2 diskusie v regiónoch a seminár pre zástupcov štátnej správy o implementácii reforiem v Srbsku.

Macedónsko

SAMRS/2011/10/06

Protikorupčná iniciatíva podnikateľov

Podnikateľská aliancia Slovenska

88 790,00 EUR

Cieľ: Zlepšenie podnikateľského prostredia a zamestnanosti prostredníctvom zavedenia protikorupčných nástrojov vo verejnej a súkromnej sfére.

Výstupy: V spolupráci s Konfederáciou zamestnávateľov Macedónskej republiky príprava 3 analýz o boji proti korupcii, 5 školení na tému monitoring korupcie a etický index podnikania, výroba analytického nástroja na meranie korupcie a realizácia štvrtročného monitoringu medzi domácimi podnikateľmi a medzinárodnými inštitúciami a jeho pub-

likovanie, vypracovanie etického kódexu podnikateľa s cieľom jeho podpisu 50 podnikateľmi, vytvorenie antikorupčnej charty podnikateľa s best practices na obmedzenie korupcie.

SAMRS/2011/10/07

Vytvorenie podmienok pre využívanie reformných nástrojov trhu práce pred vstupom do EÚ v Macedónsku transferom slovenských skúseností (COCURT)

Regionálna rozvojová agentúra Senec-Pezinok

99 641,00 EUR

Cieľ: Príprava partnerov (Organizácia zamestnávateľov a Agentúry služieb zamestnanosti) na implementáciu reformných nástrojov EURES a ECVET na zníženie miery nezamestnanosti.

Výstupy: Analýza požiadaviek trhu práce regiónov Macedónska, analýza vzdelávacích inštitúcií, výškolenie 10 školiteľov (stáž v SR) vo využívaní reformných nástrojov EURES (Európsky systém výmeny informácií o trhoch práce) a ECVET (Európsky systém hodnotenia kvality odborného vzdelávania a prípravy), vytvorenie experimentálneho rozvojového centra s inovatívnymi vzdelávacími programami pre nezamestnaných, výškolenie 60 nezamestnaných (15 x 4 regióny) na témy pracovný pohovor, komunikačné zručnosti, pracovné právo, prehľad o fondoch EÚ, kariérne poradenstvo a v odborných zručnostiach podľa požiadaviek zamestnávateľa.

Macedónsko, Albánsko a Čierna Hora

SAMRS/2011/10/02

Slovenský fond pre verejnú politiku na Balkáne

Nadácia Pontis

99 993,00 EUR

Cieľ: Prenos skúseností z tranzície prostredníctvom grantového programu pre analytikov a novinárov v Macedónsku, Albánsku a Čiernej Hore.

Výstupy: Zriadenie grantového fondu „Slovenský fond pre verejnú politiku na Balkáne“, z ktorého získalo 11 organizácií granty (3 v Čiernej Hore, 5 v Macedónsku, 3 v Albánsku) na tvorbu analytických štúdií so slovenskými konzultantmi na témy, ako napr. europeizácia administratívy, korupcia a transparentnosť, sociálne zabezpečenie, využívanie nástroja IPA, ochrana spotrebiteľov, nestrannosť súdnictva. V rámci projektu prebieha školenie pre grantistov o verejnej politike.

Plánované priority: budovanie demokratických inštitúcií, posilnenie občianskej spoločnosti či odovzdávanie autentických skúseností z reforiem a z prístupových procesov sú v najširšom meradle uplatnené v Čiernej Hore v rámci projektov SFPa, Nadácie Pontis a SAC, ktoré sú založené na predchádzajúcich skúsenostiach s odborným dialógom tak na Slovensku, ako aj v danom regióne.

Srbsko a Albánsko sú čiastočne pokryté jedným projektom. Pre Bosnu a Hercegovinu nebol realizovaný ani jeden projekt. V Macedónsku oba projekty zdieľajú skúsenosti s privátnou sférou a zamestnávateľmi. Oba projekty nastavujú nástroje pre eliminovanie korupcie a nezamestnanosti, ktorých reálny dopad sa dá vyhodnotiť až s odstupom času.

● Južné susedstvo

V rámci poskytovania technickej pomoci boli vzhľadom na aktuálny vývoj vo svete doplnené ďalšie dve krajiny, s ktorými chce Slovensko zdieľať svoje transformačné skúsenosti. Základným cieľom grantovej výzvy pre Egypt a Tunisko bolo poskytnutie skúseností pri budovaní demokratického a funkčného štátu, podpora demokratizačných procesov a posilnenie občianskej spoločnosti.

Hlavné **sektorové priority** grantovej výzvy:

- demokratická participácia a rozvoj občianskej spoločnosti
- výkon volieb v súlade s demokratickými štandardmi: príprava volieb, informovanie a vzdelávanie voličov, pozorovanie volieb

V rámci výzvy bolo podaných 5 projektov pre Egypt a 1 pre Tunisko, schválené boli tieto 2 projekty pre Egypt.

Egypt

SAMRS/2011/A/02

SEPAD: Slovensko-egyptské partnerstvo pre demokraciu

Nadácia Pontis

49 993,00 EUR

Cieľ: Posilniť občiansku spoločnosť počas transformačného procesu.

Výstupy: Budovanie kapacít 4 mimovládnych organizácií (38 aktivistov) v meste Asyut formou série školení na témy: formovanie demokratických inštitúcií, slovenská tranzičná skúsenosť, ľudské práva, projektový manažment, fundraising, advokačná činnosť a networking, písanie projektových návrhov.

Budovanie kapacít skupiny 12 akademikov formou série školení o skúsenostiach s tranzičným procesom, budovanie demokratických inštitúcií a podpora ľudských práv a v oblasti verejnej politiky. Následne sa akademici mohli uchádzať o získanie grantu na písanie analytickej štúdie. V rámci grantového kola bola podporená jedna analytická štúdia. Výsledky štúdie boli odprezentované na verejnom podujatí na pôde univerzity v Asyute.

SAMRS/2011/A/01

Podpora pozorovania prezidentských a parlamentných volieb v Egypte

Občianske oko

49 938,00 EUR

Cieľ: Zvýšiť transparentnosť volebných procesov v Egypte.

Výstupy: Pomôcť partnerskej organizácii pripraviť pozorovateľov volieb formou 7 školení pre expertov a 35 školení pre volebných pozorovateľov (spolu 1600 vyškolených), vydanie školiaceho manuálu a príprava formulárov pre pozorovanie volieb. Počas trvania projektu sa konali trojkoľové parlamentné voľby a voľby do Senátu.

Reagujúc na fakt, že sa SR s Holandskom stalo spolupredsedom Pracovnej skupiny v rámci Spoločenstva demokracií „Task Force Tunisia“, bola vyhlásená dodatočná výzva pre Tunisko.

Tunisko

Základným cieľom grantovej výzvy bolo poskytnutie skúseností Slovenskej republiky pri budovaní demokratickej občianskej spoločnosti, funkčnej a efektívnej verejnej správy a súkromného sektora.

Hlavné **sektorové priority** grantovej výzvy:

- budovanie občianskej spoločnosti s dôrazom na ľudské práva, spoločenská transformácia
- transfer reformného know-how Slovenskej republiky vo verejnej správe a súkromnom sektore
- vypracovanie konceptu reformy bezpečnostného sektora.

V rámci grantovej výzvy boli podané 4 projekty, schválené boli tieto 3 projekty:

SAMRS/2011/B/01

Zvyšovanie kapacít domácich volebných pozorovateľov v Tunisku

Občianske oko

69 920,00 EUR

Cieľ: Zvýšiť transparentnosť volebných procesov v Tunisku, zvýšenie odborných kapacít lokálnej organizácie domácich pozorovateľov v oblasti volebného monitoringu.

Výstupy: Partnerská organizácia ATED je schopná vyhodnotiť prípravu a kvalitu volebných zoznamov (audit volebných zoznamov) a preveriť presnosť sčítania hlasov (*quick count* metodika). V týchto metodikách boli odborne vyškolení 2 experti organizácie a 24 regionálnych koordinátorov.

SAMRS/2011/B/02

Úlohy občianskej spoločnosti v transformačnom období: slovenské skúsenosti pre Tunisko

PDCS o.z. (Partners for Democratic Change Slovakia)

69 998,20 EUR

Cieľ: Budovanie kapacít tuniských MVO pri plnení ich úlohy v transformačnom procese, najmä v oblasti ľudských práv a pri reforme bezpečnostného sektora.

Výstupy: Identifikácia lídrov sektora občianskej spoločnosti, vydanie správy o stave občianskeho sektora v Tunisku, študijná návšteva 14 lídrov na Slovensku (vrátane dvoch verejných stretnutí predstaviteľov tuniskej občianskej spoločnosti v Bratislave a Banskej Bystrici o stave a potrebách občianskeho sektora v Tunisku), zdieľanie ich poznatkov počas 3 regionálnych multiplikačných seminárov v Tunisku, vydanie publikácie o slovenských transformačných skúsenostiach v oblasti rozvoja občianskej spoločnosti a reformy bezpečnostného sektora.

SAMRS/2011/B/03

Ambasádori demokracie

eSlovensko

69 560,00 EUR

Cieľ: Zvýšenie záujmu obyvateľov o veci verejné. Zvýšenie povedomia o základných princípoch demokracie s dôrazom na ľudské práva.

Výstupy: Vydanie príručky s komiksom pre študentov a osobnosti politického a spoločenského života o situácii pred a po revolúcii.

Krajiny Egypt a Tunisko boli doplnené do slovenskej rozvojovej pomoci dodatočne, reagujúc na aktuálny vývoj vo svete. Výzvou pre slovenské organizácie bolo predložiť projekty pre krajiny, v ktorých predtým nere realizovali žiadne aktivity. Projekty preto predložili najmä tie organizácie, ktoré sú súčasťou medzinárodných sietí alebo majú bohaté medzinárodné kontakty v oblasti demokratizačných aktivít.

Prvé schválené projekty Občianskeho oka a Nadácie Pontis pre Egypt reagovali na aktuálnu situáciu – potrebu prípravy volieb a ich nezávislého monitoringu a pomoc pri budovaní kapacít vznikajúcich mimovládnych organizácií. Tieto aktivity dosiahli výsledky napriek politicky zložitej situácii v krajine. Z tohto dôvodu by bolo opodstatnené, aby sa stavalo na doterajších výsledkoch a v projektoch v Egypte sa ďalej pokračovalo.

SR sa s Holandskom stalo spolupredsedom Pracovnej skupiny v rámci Spoločenstva demokracií „Task Force Tunisia“. V tej súvislosti bola aj vyhlásená ďalšia grantová výzva pre projekty v Tunisku. Projekt Občianskeho oka sa aj v tejto krajine venoval aktuálnej potrebe pozorovania transparentnosti volieb, projekt PDCS si dáva za cieľ najprv identifikovať spomedzi stoviek novovzniknutých MVO potenciálnych lídrov a tie organizácie, ktoré majú perspektívu hrať úlohu pri ďalšej transformácii krajiny a týmto poskytnúť slovenské skúsenosti. Efektivitu projektu eSlovensko – vydanie komiksu, ktorý v čase písania tejto správy nebol vytlačený a distribuovaný, nedokážeme posúdiť.

Tunisko sa vzhľadom na svoju veľkosť, otvorený prístup k zahraničnej pomoci a na participáciu Slovenska v rámci „Task Force Tunisia“ ukazuje ako perspektívna krajina pre ďalšie slovenské pôsobenie, ktoré by nemalo byť krátkodobé vzhľadom na to, že nie je možné po dvoch rokoch očakávať stabilizáciu a veľký progres reforiem, či rozvoj štátnych alebo neštátnych inštitúcií. V marci 2012 boli schválené ďalšie tri projekty pre Tunisko – pokračovanie projektu PDCS a dva nové projekty na budovanie advokačných kapacít tuniských MVO Nadácie Pontis a Slovenskej atlantickej komisie na podporu bezpečnostných reforiem, ktoré by však nemali byť poslednými aktivitami slovenskej ODA v tomto teritóriu.

Poučením pre pôsobenie v nových teritóriách by malo byť aj to, že na začiatku je vhodné mať k dispozícii malé zdroje (mikrogranty, alebo prostriedky z programu CETIR), ktoré by umožnili zástupcom slovenských organizácií vycestovať do krajín, hľadať kvalitných lokálnych partnerov, vidieť aktivity iných donorov a až potom predkladať väčšie projekty do grantových výziev. S prihliadnutím na to, že ide o nové destinácie slovenskej ODA a prakticky neexistenciu domácej expertízy, tematickému vymedzeniu výziev by mala predchádzať dlhšia diskusia za účasti odborníkov z danej oblasti a potenciálnych slovenských realizátorov pomoci, aby sa ciele pôsobenia slovenských subjektov stanovili realisticky (napríklad vypracovanie konceptu reformy bezpečnostného sektora, ktorá je ešte stále neznámou koncepciou pre občiansku spoločnosť v Tunisku, je príliš ambiciózne zadanie).

Dôležité je vytýčiť vhodný časový rámec pre jednotlivé projekty vzhľadom na očakávania v oblasti transformačných procesov, ktoré vyžadujú dlhší časový úsek. V prípade grantovej výzvy pre Tunisko bol časový rámec pre projekty s dĺžkou maximálne 9 mesiacov veľmi krátky, obmedzený aj v podobe mesačnej prestávky počas ramadánu.

Vznik „Centra pre odovzdávanie skúsenosti z integrácie a reforiem“

Vychádzajúc zo zahraničnopolitických priorít SR, bol v roku 2011 na MZV SR vytvorený program technickej pomoci s názvom „**Centrum pre odovzdávanie skúsenosti z integrácie a reforiem**“ (CETIR). Úlohou CETIR-u je prehĺbovať kontakty slovenských expertov s predstaviteľmi štátnych orgánov a občianskej spoločnosti krajín západného Balkánu a Východného partnerstva EÚ. Dôraz sa kladie na konzultácie ku konkrétnym otázkam ich reformných a integračných procesov. CETIR sa snaží promptne reagovať na požiadavky partnerskej krajiny ku konkrétnej otázke a možnosť predviesť v praxi riešenia v špecifických inštitúciách na území SR.

V rámci programu CETIR sa v roku 2011 realizovalo desať akcií – pobytov zástupcov štátnej správy (ministerstvá, médiá) z krajín západného Balkánu (Macedónsko, Bosna a Hercegovina, Srbsko, Čierna Hora) a Východného partnerstva (Moldavsko) v celkovej sume 56 887 EUR.

Realizované aktivity:

Bosna a Hercegovina

2 934,90 EUR

- Študijná návšteva zamestnancov Ministerstva pre ekonomické vzťahy a regionálnu spoluprácu Republiky Srbskej (3 osoby) zameraná na témy regionálneho rozvoja a regionálnej spolupráce, využívanie fondov EÚ, podporu prílevu zahraničných investícií
- Konzultácie zamestnancov Ministerstva zahraničných vecí (3 osoby) zamerané na zdieľanie skúseností s integráciou do EÚ a NATO (verejná diplomacia, národná koordináčna jednotka), bezpečnosť pri používaní a archivovaní informácií (EÚ a NATO registre)

Čierna Hora

4 120,90 EUR

- Študijná návšteva zamestnancov Ministerstva spravodlivosti, Generálnej štátnej prokuratúry a Najvyššieho súdu Čiernej Hory (5 osôb) zameraná na boj proti korupcii a organizovanému zločinu, podpora nezávislosti a efektívnosti justície
- Študijná návšteva zamestnancov Ministerstva financií Čiernej Hory zameraná na modernizáciu sektora verejných financií, fiškálne analýzy a makroekonomický forecasting, maastrichtské kritériá pre deficit a dlh v rámci európskej rozpočtovej politiky
- Expertné konzultácie zástupcu SFPA v Podgorici

Macedónsko

15 399,50 EUR

- Študijná návšteva zamestnancov Ministerstva zahraničných vecí Macedónskej republiky (6 osôb) zameraná na zdieľanie skúseností z integračného procesu SR do EÚ, koordináciu s EP a národným parlamentom, transformáciu ministerstva pred a po vstupe do EÚ, prípravu národných pozícií, koordináciu na národnej úrovni, komunikačnú stratégiu pre verejnosť
- Študijná návšteva delegácie Výboru pre európske záležitosti Zhromaždenia Macedónskej republiky (6 osôb), počas ktorej sa uskutočnili stretnutia s poslancami Výboru pre európske záležitosti NR SR, Zastúpením EK v SR, Informačnou kancelá-

riou EP. Témou boli aj slovenské skúsenosti s organizáciou Národného konventu o EÚ.
– Študijná návšteva zamestnancov Ministerstva práce a sociálnej politiky Macedónskej republiky (6 osôb) zameraná na tému sociálne poistenie a dôchodkové sporenie

Moldavsko

4 384,80 EUR

– Študijná návšteva zamestnancov Ministerstva vnútra, Pohraničnej služby, Ministerstva zahraničných vecí, Ministerstva informačných technológií a komunikácií a Národného úradu Interpolu (5 osôb) zameraná na témy: legislatíva a procedúra vydávania cestovných dokumentov, ochrana hraníc, kontrola dokumentov na letisku

Srbsko

7 496,20 EUR

– Študijná návšteva zamestnancov srbského Povereníctva na ochranu rovnoprávnosti (4 osoby) zameraná na antidiskriminačnú legislatívu a prostriedky proti diskriminácii, uplatňovanie princípov rovnakého zaobchádzania
– Študijná návšteva Združenia zamestnávateľov Srbska a troch novinárov (6 osôb)

Program CETIR je nový flexibilný mechanizmus, ktorý umožňuje reagovať na aktuálne potreby v oblasti zdieľania transformačných skúseností. Takýto flexibilný mechanizmus pre financovanie iných nízkorozpočtových aktivít v systéme slovenskej rozvojovej pomoci absenteje. Realizátori sa môžu zväčša raz ročne uchádzať o dotáciu v grantových výzvach pre vybranú krajinu.

Z toho dôvodu odporúčame do implementácie programu CETIR zapojiť aj mimovládne organizácie (MVO) a akademické inštitúcie, čím by sa podporilo budovanie vzťahov a spoločných aktivít s MZV SR a podporili by sa ďalšie aktivity, zamerané na podporu transformácie a integrácie vybraných krajín. MVO a ďalší aktéri majú záujem a kapacity pozývať zástupcov inštitúcií z partnerských krajín na študijné návštevy alebo verejné podujatia pre slovenskú verejnosť; spolufinancovať publikačné výstupy k téme transformácie alebo integrácie; vytvárať analýzy, štúdie o partnerských krajinách pre potreby plánovania ODA; vycestovať do partnerskej krajiny s cieľom hľadať lokálnych projektových partnerov pre prípravu väčších projektov a podobne.

Za účelom lepšej koordinácie slovenskej technickej pomoci by mali byť viac prepojené veľké projekty, podporené v rámci výziev a malé aktivity v rámci CETIR. Koordinátor programu CETIR by mal sledovať všetky bilaterálne projekty a snažiť sa s jednotlivými realizátormi koordinovať aktivity pre zástupcov inštitúcií z cieľových krajín.

Verejné financie pre rozvoj

Ministerstvo financií SR (MF SR) pokračovalo v roku 2011 spoločne s Regionálnym centrom UNDP v Bratislave v realizácii programu „**Verejné financie pre rozvoj: Posilňovanie kapacít v oblasti verejných financií v krajinách západného Balkánu a Spoločenstva nezávislých štátov**“. Cieľom programu je posilniť a zlepšiť národné kapacity vybraných krajín v oblasti verejných financií, keďže správne riadenie verejných financií je kľúčové pre boj s korupciou, znižovanie chudoby a zabezpečenie efektívne-

ho využívania verejných zdrojov. MF SR program financuje, zúčastňuje sa na jeho riadení ako člen riadiacich orgánov programu, a tiež sa podieľa na poskytovaní expertízy vybraným rozvojovým krajinám. V roku 2011 poskytlo MF SR na tento program 621 166,24 EUR, z ktorých sa financujú projekty technickej pomoci zamerané na reformu riadenia verejných financií v **Čiernej Hore, Moldavsku a na Ukrajine**. Vo všetkých krajinách prebiehajú v rámci dohodnutých tematických oblastí konzultačné, vzdelávacie a analytické aktivity pre pracovníkov ministerstiev financií a pre ďalších kľúčových aktérov.

Moldavsko

Cieľ: Posilnenie kapacity MF Moldavska v oblasti programového rozpočtovania (PRR).

Výstup: Spracovaná analýza platnej metodológie PRR, odporúčania na jej vylepšenia boli využité MF Moldavska pri plánovanej aktualizácii metodológie.

Čierna Hora

Cieľ: Posilnenie kapacít MF Čiernej Hory v nasledujúcich oblastiach:

Makroekonomické a fiškálne analýzy a prognózy

Výstup: Partnerská sekcia pre ekonomickú politiku a rozvoj MF Čiernej Hory prijala navrhnutú organizačnú štruktúru.

Prijatie metodológie Európskeho systému účtov (ESA 95)

Výstup: Prijatá metodológia vykazovania kľúčových indikátorov verejných financií v súlade s požiadavkami Európskej únie.

Účtovníctvo a výkazníctvo

Výstup: Navrhnutá strednodobá stratégia prechodu na aktuálne účtovníctvo podľa IPSAS.

Riadenie dlhu

Výstup: Navrhnutý akčný plán pre zlepšenie riadenia dlhu a návrh modelu riadenia rizík.

Ukrajina

Ukrajinskí partneri identifikovali **oblasť posilnenia riadenia verejných financií na lokálnej úrovni** ako problematiku, v ktorej vítajú pomoc zo strany Slovenska. Pomoc sa bude realizovať v roku 2012 v cezhraničnom regióne Zakarpatská oblasť.

Okrem toho boli spracované prípadové štúdie zo všetkých oblastí podpory s cieľom zdieľať skúsenosti z reformy verejných financií na Slovensku a poskytnúť odporúčania krajinám v tranzícii. Tieto štúdie sú k dispozícii partnerským krajinám zapojeným do programu ako aj ďalším krajinám regiónu prostredníctvom internetovej stránky programu:

- **Prípadová štúdia Inštitútu finančnej politiky MF SR** v rámci témy „makroekonomické a fiškálne analýzy a prognózy“
- **Reforma systému účtovníctva a výkazníctva verejného sektora na Slovensku**
- **Prijatie metodológie ESA 95 v Slovenskej republike**
- **Riadenie dlhu a likvidity v Slovenskej republike**
- **Skúsenosti z rozpočtových reforiem na Slovensku** v rámci témy

Rozvojové vzdelávanie

Podľa NP ODA 2011 „špecifické postavenie v aktivitách zameraných na verejnú informovanosť o rozvojových krajinách a rozvojovej spolupráci má globálne rozvojové vzdelávanie. Ide o celoživotný vzdelávací proces, ktorý významnou mierou prispieva k pochopeniu rozdielov a podobností medzi životom ľudí v rozvojových a rozvinutých krajinách. Uľahčuje pochopenie ekonomických, sociálnych, politických, environmentálnych a kultúrnych procesov, ktoré ich ovplyvňujú. Rozvíja schopnosti a podporuje vytváranie hodnôt a postojov tak, aby ľudia boli schopní a ochotní aktívne sa podieľať na riešení lokálnych a globálnych problémov.“

Počas roka 2011 sa stretávala pracovná skupina pre globálne rozvojové vzdelávanie, zriadená na MZV SR, ktorej cieľom bolo vypracovanie Národnej stratégie globálneho vzdelávania. Pracovná skupina bola zložená zo zástupcov MŠVVaŠ SR, metodických centier, Štátneho pedagogického ústavu, Platformy mimovládnych rozvojových organizácií, Univerzity Komenského v Bratislave, Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu a MZV SR. Zámerom stratégie (pozn. schválenej vládou v januári 2012 na roky 2012 – 2016) je implementácia rozvojového vzdelávania do učebných osnov jednotlivých stupňov vzdelávacích inštitúcií.

Základným cieľom grantovej výzvy pre oblasť rozvojového vzdelávania v roku 2011 bola implementácia učebných osnov globálneho rozvojového vzdelávania (ďalej len GRV) pre všetky skupiny mladých ľudí vo formálnom a neformálnom vzdelávaní a podpora multiplikačných aktivít pre oblasť GRV a výskumu.

Hlavné **sektorové priority** grantovej výzvy:

- podpora programov a projektov na pilotných základných a stredných školách, na ktorých sa bude testovať začlenenie tém GRV do učebných predmetov
- podpora vytvorenia zdrojových materiálov zameraných na začlenenie GRV do učebných osnov
- podpora prípravy vstupného kurzu GRV pre učiteľov na pilotných základných a stredných školách
- podpora vzdelávania študentov VŠ v oblasti rozvojovej spolupráce – prednášková činnosť so zahraničnými prednášajúcimi, spolupráca medzi akademickou obcou a rozvojovými pracovníkmi, podpora advokačných vzdelávacích aktivít

V rámci grantovej výzvy bolo podaných 7 projektov, schválené boli tieto 4 projekty:

SAMRS/2011/07/01

Odborne o rozvojových témach (Angažovaný dialóg partnerov o rozvojovej spolupráci)

Nadácia Pontis
39 934,80 EUR

Cieľ: Stimulovanie odborného dialógu o rozvojovej pomoci medzi študentmi, akademikmi na FSEV UK Bratislava, FMV EU Bratislava a Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity s ďalšími partnermi – mimovládnyimi organizáciami, predstaviteľmi štátnych inštitúcií a parlamentu.

Výstupy: Získanie zručností s tvorbou zámerov rozvojových projektov – formou napísania 20 študentských projektových návrhov pre rozvojové intervencie pod supervíziou odborníkov z mimovládnych organizácií a ich zverejnenie na webovej stránke <http://vzdelavanie.nadaciapontis.sk/studium/projekty-studentov>, realizácia súťaže pre študentov o najlepšiu esej na rozvojové témy, realizácia 4 stáží akademikov v zahraničí za účelom získania vedomostí o výučbe v oblasti rozvojového vzdelávania na VŠ, realizácia vedeckej konferencie a 3 raňajok na rozvojové témy pre odbornú verejnosť.

SAMRS/2011/07/02

Modelové školy globálneho vzdelávania na Slovensku

Človek v ohrození

39 909,00 EUR

Cieľ: Začleniť témy globálneho vzdelávania do školských vzdelávacích programov a učebných osnov na slovenských školách prostredníctvom experimentálneho overovania GV na piatich pilotných školách na Slovensku.

Výstupy: Vyškolenie 25 pedagógov z 5 pilotných škôl, vytvorenie 36 metodických námetov (v rozsahu 2-hodinovej vyučovacej dotácie) 18 pedagógmi a ich odučenie na 5 pilotných školách. Tvorba 5 školských vzdelávacích programov a ich následné uplatnenie v školskom roku 2012/2013, distribúcia publikácie Ako začleniť GV do vzdelávacích programov na slovenské školy a prezentácia publikácie (200 ks) odbornej verejnosti na záverečnej konferencii k projektu.

SAMRS/2011/07/04

Sme tu spolu

eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí

10 820,00 EUR

Cieľ: Zaradenie tém GV do neformálneho vzdelávania pre deti.

Výstupy: Vytvorenie vzdelávacích materiálov (pravidelná tematická rubrika, pracovné listy a spoločenská hra v časopise Rebrík vydávanom v rámci školského roka 2011/2012. Cieľová skupina čitateľov 15 000 detí a 120 učiteľov základných škôl.

SAMRS/2011/07/03

Globálne rozvojové vzdelávanie v pohybe

CEEV Živica

35 983,68 EUR

Cieľ: Zavedenie tém GV v rámci prierezovej témy environmentálna výchova do formálneho vzdelávania pre 2. stupeň ZŠ a SŠ

Výstupy: Vytvorenie učebnej pomôcky – výučbového softvéru pre interaktívnu tabuľu, ktorý obsahuje 5 vzdelávacích modulov na témy: zodpovedná spotreba, nemateriálne bohatstvo rozvojových krajín, klimatická zmena a životné prostredie, globalizácia a fair-trade, ľudské práva a detská práca. Realizácia seminára pre 20 učiteľov, testovanie na 20 pilotných školách. Softvér bude prístupný na stiahnutie na portáli www.rozvojovevzdelavanie.sk. Očakávaná cieľová skupina – 1 000 žiakov počas projektu.

Všetky podporené projekty sú realizované organizáciami, ktoré majú dlhoročné skúsenosti so zavádzaním tém globálneho rozvojového vzdelávania do výučby na základných a stredných školách (Človek v ohrození, CEEV Živica), alebo na vysokých školách (Nadácia Pontis), či v rámci neformálneho vzdelávania detí a mládeže (eRko). Rozsah zadania a potreby, ktoré vyžaduje implementácia novej Národnej stratégie

globálneho vzdelávania na roky 2012 – 2016, však vyžadujú oveľa väčšie finančné nároky a najmä súčinnosť relevantných inštitúcií, ako je Ministerstvo školstva (predovšetkým Sekcia ďalšieho vzdelávania a mládeže, Sekcia regionálneho školstva, Sekcia medzinárodnej spolupráce a Sekcia vysokých škôl), Štátny pedagogický ústav či Metodické centrá, ktoré sú zodpovedné za tvorbu štátneho vzdelávacieho programu, vzdelávanie učiteľov a nové metodiky či učebnice. Aktivity mimovládnych organizácií majú mať doplnkový charakter ponuky pre aktívnych pedagógov, prípadne testujú pilotné riešenia pre vzdelávací systém, alebo ponúkajú expertízu z pôsobenia v rozvojových krajinách, nemôžu však nahradiť úlohu inštitúcií, zodpovedných za systém celoživotného vzdelávania.

Budovanie kapacít

V zmysle Memoranda o porozumení medzi MZV SR a Platformou mimovládnych rozvojových organizácií sa v roku 2011 pokračovalo v podpore koordinačných a reprezentatívnych funkcií strešných organizácií mimovládneho sektora pôsobiacich v oblasti rozvojovej spolupráce.

Cieľom grantovej výzvy pre podporu strešných organizácií mimovládneho sektora bolo:

- Podpora dialógu a partnerstva s organizáciami občianskej spoločnosti pri tvorbe a realizácii politiky oficiálnej rozvojovej pomoci Slovenskej republiky.
- Získavanie podpory verejnosti a rozhodovateľov pre rozvojovú pomoc, zvýšenie verejnej informovanosti a povedomia verejnosti s dôrazom na solidaritu a vzájomnú pomoc.

V rámci grantovej výzvy bol podaný a schválený jeden projekt:

SAMRS/2011/12/01

Podpora zapájania mimovládnych rozvojových organizácií do tvorby efektívneho systému slovenskej rozvojovej pomoci

Platforma mimovládnych rozvojových organizácií (PMVRO)

50 000,00 EUR

Cieľ: Poskytovanie odborných stanovísk, posudkov a pripomienok pri príprave kľúčových dokumentov a koncepcií oficiálnej rozvojovej pomoci SR, budovanie národných kapacít v oblasti rozvojovej spolupráce prostredníctvom vzdelávacích aktivít, zvýšenie verejnej informovanosti a povedomia s dôrazom na solidaritu a vzájomnú pomoc.

Výstupy:

- návrhy a pripomienky PMVRO (ktorá zastrešuje 30 mimovládnych rozvojových organizácií) k strategickým materiálom: Národný program ODA 2012, Národná stratégia globálneho vzdelávania a Akčný plán na rok 2012, novelizácia Systému humanitárnej pomoci, Stratégia vysielania dobrovoľníkov do rozvojových krajín
- aktualizácia databázy expertov slovenskej rozvojovej pomoci, odborné materiály na tému: nové modality financovania MVO a privátneho sektoru, uplatnenie prierezových tém v slovenskej rozvojovej spolupráci, zapájanie expertov do slovenskej ODA
- príprava analytických materiálov o výsledkoch slovenskej rozvojovej pomoci: Slovenská rozvojová pomoc v roku 2010 - hodnotiaci správa mimovládnych rozvojových organizácií, Prezentačný materiál „SlovakAid in the Health Sector in South Sudan“, Prieskum

financovania MVO zo zdrojov EK na rozvojovú a humanitárnu pomoc v rokoch 2007/2010

- organizácia seminárov pre odbornú verejnosť a aktérov rozvojovej pomoci: Rozvojová spolupráca EÚ a jej financovanie po roku 2013 (Multiannual Financial Framework), Okrúhly stôl „Efektívnosť slovenskej rozvojovej spolupráce“ v rámci prípravy reprezentovania Slovenska na „4th High Level Forum on Aid Effectiveness in Busan“, debaty stôl so stredoškólakmi „Ľudské práva v rozvojovej spolupráci“, organizácia verejného podujatia v rámci Svetového dňa boja proti chudobe
- budovanie vzťahov s médiami - zapájanie slovenských médií do tematiky rozvojovej pomoci (zasielanie tlačových správ, iniciovanie článkov a rozhovorov na témy rozvojovej spolupráce,...), budovanie vzťahov s poslancami a europoslancami
- tlač časopisu Rozvojová pomoc (2-krát ročne), e-knižnica s materiálmi o rozvojovej pomoci na www.mvro.sk, Facebook Rozvojová pomoc

Platforma mimovládnych rozvojových organizácií je od vzniku mechanizmu slovenskej rozvojovej pomoci (v roku 2004) jedinou strešnou organizáciou, ktorá združuje subjekty pôsobiace v oblasti rozvojovej spolupráce, humanitárnej pomoci a rozvojového vzdelávania. Okrem mimovládnych organizácií združuje aj akademické inštitúcie, ktoré majú právnu formu neziskovej organizácie, prípadne sa na činnosti platformy podieľajú prostredníctvom združení, pôsobiacich na akademickej pôde. Význam existencie strešných organizácií realizátorov rozvojových projektov má význam pre MZV SR, pretože zjednodušuje komunikáciu. Platforma sa tiež snaží o zvyšovanie kvality systému oficiálnej rozvojovej pomoci tým, že ponúka na základe praktických terénnych skúseností svojich členov nové návrhy a mechanizmy, ako slovenskú pomoc realizovať čo najúčinnšie. Svoju úlohu hrá aj pri získavaní verejnej podpory pre tému rozvojovej spolupráce. Tiež buduje kapacity svojich členov realizovať rozvojové projekty v súlade s medzinárodne uznávanými štandardmi efektívnej rozvojovej spolupráce. Najmä z tohto dôvodu by bolo vhodné, aby si aj zástupcovia súkromného sektora vytvorili svoju platformu.

Spolufinancovanie rozvojových projektov slovenských subjektov schválených v rámci výziev vyhlásených Európskou komisiou

Nástroj spolufinancovania projektov schválených v rámci výziev Európskej komisie je podľa NP ODA 2011 „dôležitý z hľadiska podpory slovenských subjektov uchádzajúcich sa o finančné zdroje EÚ, ako aj z hľadiska budovania domácich kapacít pre poskytovanie pomoci“.

Napriek dostatku finančných zdrojov, podporené boli len 3 zo 4 žiadostí o spolufinancovanie európskych projektov, schválených EK v roku 2010 alebo 2011, zameraných na rozvojové vzdelávanie a verejnú informovanosť o rozvojovej spolupráci na Slovensku, realizovaných v rámci trojročných projektov mimovládnych organizácií:

SAMRS/2011/08/01**V4 Aid - United Support for Millennium Development Goals**

PDCS o.z. (Partners for Democratic Change Slovakia)

19 658,65 EUR

SAMRS/2011/08/02**Vzdelanie prináša zmenu!**

Nadácia Pontis

18 023,90 EUR

SAMRS/2011/08/03**Stredoeurópska sieť globálnej zodpovednosti**

Slovenské centrum pre komunikáciu a rozvoj

19 000,00 EUR

Úspešnosť slovenských subjektov pri čerpaní fondov Európskej komisie (EuropeAid) v roku 2011

V situácii, kedy Slovenská republika odvieďa do rozpočtu EÚ a do Európskeho rozvojového fondu (EDF) v roku 2011 takmer 43 miliónov EUR, je dôležité porovnať, akú sumu sú schopné slovenské subjekty získať z fondov EÚ na rozvojovú spoluprácu.

Zo slovenských mimovládnych organizácií nebola úspešná ani jedna v pozícii hlavného žiadateľa o projekt z fondov EuropeAid v roku 2011. Slovenské mimovládne organizácie uspeli len ako partneri v projektových konzorciách, ktoré vedie iná zahraničná mimovládna organizácia.

Podľa online databázy EuropeAid boli v roku 2011 zakontrahované tieto projekty, v ktorých figuruje slovenská organizácia ako partner v projekte:

Názov projektu	Názov slovenskej partnerskej organizácie	Sektor	Krajina realizácie	Výška rozpočtu z dotácie EK pre slovenského partnera v EUR (3-ročné projekty)
Let's Enable the MDGs!	eRko	Rozvojové vzdelávanie	SR	92 000
Central European Network for Global responsibility	Slovenské centrum pre komunikáciu a rozvoj	Rozvojové vzdelávanie	SR	190 000
Consistency of migration and development policy	Inštitút pre rozvoj spoločnosti	Rozvojové vzdelávanie	SR	104 139

Zo slovenských podnikateľských subjektov uspeli v roku 2011 v rámci dodávok a služieb tieto firmy:

Názov projektu	Sektor	Realizátor projektu	Krajina	Výška kontraktu v EUR	Typ kontraktu
Evaluation of proposals Enhancement of Main Control	Democratic participation and civil society	BURIAN	Azerbajdžan	1 000	Services
Room operators training at ANPP	Nuclear power plants	VUJE, a.s.	Armenia	899 664	Services
Pipe Integrity Supply	Nuclear power plants	VUJE, a.s.	Armenia	288 210	Supplies

Okrem toho získala Slovenská republika program cezhraničnej spolupráce v rámci ENPI CBC:

Facility for the cross border cooperation programmes at the EU's external borders (ENPI CBC) INTERACT ENPI II	SR	Region Neighbourhood	2 300 000	Services
---	----	----------------------	-----------	----------

Zdroj: EuropeAid

Fond technickej spolupráce SR a EBOR

Okrem zdrojov z agentúry EuropeAid môžu slovenské podnikateľské subjekty čerpať aj z fondov Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBOR), konkrétne v rámci zvereneckého fondu „Fond technickej spolupráce SR a EBOR“, do ktorého prispelo Ministerstvo financií SR v roku 2011 sumou 1 mil. EUR. Tento finančný príspevok je určený na financovanie poradenských služieb, technickej spolupráce, štúdií realizovateľnosti na projekty, ktoré EBOR, v rámci svojho mandátu, financuje v prijímateľských krajinách a potenciálne prijímateľských krajinách. MF SR sa podľa NP ODA 2011 „intenzívne usiluje o zapojenie sa do projektov EBOR, a zároveň bude aktívne komunikovať so slovenským podnikateľským sektorom a útvaram pre oficiálne spolufinancovanie EBOR s cieľom zapojiť sa do projektov EBOR a zabezpečiť čerpanie prostriedkov uvedeného fondu na konkrétne projekty. Zapájanie slovenských subjektov do projektov EBOR je významným krokom k účasti na väčších investičných projektoch, ako aj k získaniu skúseností, resp. obchodného partnera.“

Od založenia fondu (3. júl 2009) MF SR poskytlo do fondu prostriedky v celkovej výške 2 625 000 EUR (v roku 2011 bol poskytnutý príspevok 1 mil. EUR). V súčasnosti sú viazané finančné prostriedky na projekty EBOR v celkovej výške 2 461 800 EUR, z toho viazané finančné prostriedky na projekty pridelené v roku 2011 sú vo výške 1 136 000 EUR.

Financované projekty z fondu v roku 2011:

Prijímateľ	Projekt / Sektor	Závazok na projekt (v EUR)	Realizátor projektu
Tadžikistan	Dushanbe to Uzbek Border Road Improvement Project (zlepšenie cestnej dopravy) Sektor: doprava	266 000	Alfa 04, a.s.
Turecko	Bodrum Water – Corporate Development and City Support Programme (modelová transformácia vodárenského sektora v Turecku) Sektor: municipálna a environmentálna infraštruktúra	280 000	Aspiro, a.s.
Regionálny projekt: Arménsko, Azerbajdžan, Kazachstan, Kirgizsko, Moldavsko, Mongolsko, Tadžikistan, Turkménsko	Project Coordinator – EBRD-UNCITRL Initiative on Public Procurement (reforma verejného obstarávania v krajinách SNŠ a Mongolsku) Sektor: tranzícia práva	430 000	Aspiro, a.s.
Ukrajina	LTT/Capacity Building of Public Procurement Review Body in Ukraine (budovanie kapacít pre verejné obstarávanie) Sektor: tranzícia práva	160 000	White & Case, s.r.o.

Zdroj: MF SR

Humanitárna pomoc

Humanitárna pomoc SR je neoddeliteľnou súčasťou oficiálnej rozvojovej pomoci. Jej primárnym cieľom je zabrániť stratám na životoch, zmierniť utrpenie obyvateľstva zasiahnutého mimoriadnou udalosťou ako prírodná katastrofa alebo ozbrojený konflikt. Medzi priority MZV SR v tejto oblasti patrí pre nadchádzajúce obdobie posilňovanie kapacít zainteresovaných subjektov, budovanie silnejších partnerských väzieb a zvýšenie flexibility ako aj adresnosti a transparentnosti poskytnutej pomoci.

Finančná pomoc v gescii MZV SR sa v roku 2011 realizovala formou 10 humanitárnych aktivít v krajinách: Japonsko, Rusko, Bosna a Hercegovina, Tunisko, Keňa, Etiópia, Líbya, postihnutých prírodnými katastrofami, alebo ovplyvnených vojnovými konfliktami v celkovej hodnote 234 000 EUR.

Projekty realizovali mimovládne organizácie alebo boli poskytnuté formou finančného príspevku lokálnym inštitúciám. Najväčšie príspevky tvorili: príspevok Medzinárodnému červenému krížu na pomoc zemetrasením postihnutému Japonsku vo výške 100 000 EUR a 3 príspevky po 20 000 EUR pre slovenské humanitárne organizácie (Magna Deti v núde, Nadácia Integra a Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety) na pomoc suchom postihnutému Africkému rohu. Na podporu aktivít pre deti z Líbye v tuniskom utečeneckom tábore bolo prostredníctvom projektu pre ADRA Slovensko poskytnutých 15 000 EUR, ďalšie príspevky boli určené na ozdravné pobyty pre ľudí z Bieloruska, Líbye a Ruska.

Finančná humanitárna pomoc je efektívnejšia ako materiálna pomoc najmä z dôvodu úspory prepravných nákladov, možnosti nákupu v mieste pôsobenia, čím sa podporuje miestna ekonomika. Objem poskytnutej finančnej pomoci je však stále nízky, najmä pri zväžení faktu, že takmer polovica sumy bola použitá pre jednu katastrofu (Japonsko) a pre ďalšie katastrofy, najmä pre hladomorom postihnutú Východnú Afriku, či konfliktom postihnutú Líbyu boli vyčlenené príspevky vo výške 15 – 20 000 EUR, čo umožňuje len symbolickú prítomnosť slovenských subjektov v postihnutých krajinách (v prípade, že sa im nepodarí získať významnejší finančný objem z verejných zbierok alebo vlastných zdrojov).

Mikrogranty

Mikrogranty podľa NP ODA 2011 „predstavujú flexibilnú formu rozvojovej pomoci SR, ktorá napomáha miestnym komunitám v prioritných rozvojových krajinách realizovať projekty v súlade so stanovenými prioritami na zlepšenie ich životných podmienok. Ide tiež o určitú formu propagácie SR v zahraničí a posilnenie postavenia ZÚ SR. Pri poskytovaní mikrograntov sa bude klásť väčší dôraz na rozvojový aspekt, ako aj na ich udržateľnosť“.

Mikrogranty do maximálnej výšky 5 000 EUR poskytujú v rozvojových krajinách zastupiteľské úrady SR priamo lokálnym inštitúciám. V roku 2011 bolo poskytnutých 96 mikrograntov v hodnote 370 467,7 EUR, ktoré boli najviac využívané v Bielorusku, Srbsku, Bosne a Hercegovine a v Keni. Väčšina mikrograntov smerovala do podpory sociálnej

infraštruktúry, čím sa myslí najmä nákup technického vybavenia alebo rekonštrukčné práce pre školy a škôlky, zdravotné a sociálne zariadenia alebo pre mimovládne organizácie, či redakcie. Okrem toho bolo podporených niekoľko projektov malej komunitnej infraštruktúry, týkajúcich sa rozvodu vody alebo energie v obciach. Malá časť projektov sa venuje rozvoju demokracie a občianskej spoločnosti, vzdelávaniu či poskytovaniu skúseností s reformami alebo európskej integrácii.

Krajiny a sektorové zameranie:

ZÚ v krajine	Počet mikrograntov	Sektorové zameranie
Bielorusko	24	podpora občianskej spoločnosti, nezávislých médií, kultúra a literatúra, sociálna infraštruktúra
Srbsko a Kosovo	23	sociálna infraštruktúra s dôrazom na poskytovanie vzdelávania, infraštruktúra, občianska spoločnosť
Bosna a Hercegovina	15	infraštruktúra, sociálna infraštruktúra, občianska spoločnosť
Keňa	10	sociálna infraštruktúra, vzdelávanie
Moldavsko	9	infraštruktúra, sociálna infraštruktúra s dôrazom na zdravotníctvo
Čierna Hora	9	Európsky konvent, občianska spoločnosť
Egypt	4	podpora demokracie, občianskej spoločnosti a postavenia žien
Ukrajina	3	vzdelávanie, bezpečnostné reformy
Irak	1	sociálne služby
Mongolsko	1	turizmus
Indonézia	1	sociálna infraštruktúra
Albánsko	1	sociálna infraštruktúra

Transparentnosť slovenskej rozvojovej spolupráce

V oblasti rozvojovej spolupráce sa o transparentnosti diskutuje od roku 2005, keď bola prijatá **Parížska deklarácia efektívnosti pomoci**, na ktorú nadväzoval **Akčný program z Akkry (AAA)** v 2008, kde sa v článku 26 uvádza: „*Od tejto chvíle budú donori poskytovať úplné a aktuálne informácie o ročných záväzkoch a skutočnom čerpaní tak, aby rozvojové krajiny mohli presne sledovať všetky toky pomoci v ich vlastných rozpočtoch a účtovných systémoch*“. V roku 2010 prijala **Rada EÚ** závery k transparentnosti pomoci (EU Council Conclusions on Mutual Accountability and Transparency) a jej členské štáty sa zaviazali k zverejňovaniu informácií o objeme a smerovaní bilaterálnej rozvojovej pomoci. V decembri 2011 sa konalo **4. Fórum na vysokej úrovni o efektívnosti rozvojovej pomoci** v kórejskom Busane, na ktorom sa hodnotila Parížska deklarácia. Transparentnosť sa stáva jednou z kľúčových podmienok pre zvyšovanie kvality a dopadov pomoci. Účastníci konferencie, medzi nimi aj SR, sa v rámci výstupov zaviazali ku **zlepšovaniu dostupnosti informácií o rozvojovej spolupráci pre verejnosť prostredníctvom:**

- a) zverejňovania plného rozsahu informácií o financovaných rozvojových aktivitách, výške finančnej podpory, podmienok podpory, ich výsledkoch v oblasti rozvoja
- b) zriadenia transparentného finančného a informačného manažérskeho systému na národnej úrovni
- c) implementácie spoločného otvoreného elektronického štandardu zverejňovania zrozumiteľných a aktuálnych informácií o zdrojoch poskytovaných na rozvoj, ktorý bude brať do úvahy štatistické výkazníctvo OECD a komplementárne úsilie *International Aid Transparency Initiative* (IATI). Tento štandard musí byť v súlade s informačnými potrebami rozvojových krajín a neštátnych subjektov a konzistentný s ich národnými požia-

davkami pre rozvoj. **Donorské krajiny by mali odsúhlasiť tento štandard a zverejniť svoje harmonogramy jeho implementácie do konca roka 2012 s cieľom konečnej implementácie do konca roka 2015.**

Analýza situácie v transparentnosti slovenskej rozvojovej spolupráce

Transparentnosť na politickej a programovej úrovni

Na webovej stránke **www.slovakaid.sk**, ktorú administruje Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu, sú uverejnené tieto strategické dokumenty, pripravené Ministerstvom zahraničných vecí SR:

- **Zákony a vyhlášky**, týkajúce sa rozvojovej pomoci
- **Strednodobá koncepcia** oficiálnej rozvojovej pomoci SR, ktorá pomenúva teritoriálne a hlavné sektorové priority (2009 – 2013)
- **Národný program** oficiálnej rozvojovej pomoci pre rok 2012 (s ročným rozpočtom a výhľadom na 3 roky), ktorý definuje prijímateľské krajiny a rámcové sektorové zameranie pomoci pre danú krajinu
- dokument **Informácia o oficiálnej rozvojovej pomoci poskytnutej Slovenskou republikou** za roky 2006 a 2008, (a poslednú aktuálnu správu pripravenú MZV SR za rok 2011 je možné nájsť len na webovej stránke Rokovania vlády SR alebo na Portáli právnych predpisov.)

Každoročnú správu MZV SR „Informácia o oficiálnej rozvojovej pomoci poskytnutej Slovenskou republikou“ je potrebné zverejňovať aj na stránke www.slovakaid.sk, keďže ide o najkompletnejšiu a najpodrobnejšiu správu oficiálneho charakteru.

Webovú stránku www.slovakaid.sk je potrebné členiť prehľadnejšie, keďže pre prvoužívateľov je komplikovaná. Dokumenty sa nachádzajú na viacerých miestach – niektoré sú v sekcii *Dokumenty a legislatíva*, niektoré len v *Knižnici súborov*.

Na anglickej verzii stránky www.slovakaid.sk nie sú k dispozícii preložené dokumenty na stiahnutie (okrem Strednodobej stratégie ODA na roky 2009-2013, uloženej v sekcii Countries). Uvádza sa maximálne krátke zhrnutie daného materiálu v angličtine bez podrobných finančných dát a informácia o jeho prijatí. Pre zlepšenie koordinácie a harmonizácie pomoci s inými donormi a tiež v rámci práva prijímateľských krajín a ich obyvateľov na informácie o rozvojovej pomoci, ktorá prúdi zo Slovenska do ich krajiny, je nevyhnutné sprístupňovať informácie a dokumenty aj v anglickom jazyku.

Transparentnosť na projektovej úrovni

a) Bilaterálne rozvojové projekty

Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu administruje projekty od roku 2007. Na stránke uvádza tieto informácie na úrovni projektového riadenia, ktoré sú v súlade so Zákomom o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MZV SR:

- informácie o výzvach na predkladanie žiadostí o dotácie
- podmienky a hodnotiace kritériá výberu žiadostí
- zoznam prijatých a zoznam schválených žiadostí o dotácie

Okrem toho sú v sekcii *Knížnica súborov* uložené v podsekcii *Publikácie* Výročné správy SAMRS (2007 – 2010) s prehľadom implementovaných projektov podľa rokov. Posledná aktuálna výročná správa za rok 2011 bola uvedená len v *Aktualitách*.

Súhrnné informácie o implementovaných projektoch v danej krajine sa nachádzajú na webovej stránke v sekcii *Krajiny*, pod ktorými sú uvedené PDF súbory na stiahnutie s tabuľkami projektov podľa rokov pre danú krajinu. Informácie sú uvedené len po rok 2010, chýba informácia o sektorovom zameraní a pri použití formátu PDF sa nedajú ďalej spracúvať. Informácia o projektoch schválených v roku 2011 a 2012 sa dá vyhľadať len v rámci *Aktualít*.

Na anglickej verzii stránky tieto informácie **nie sú prístupné v anglickom jazyku**.

V rámci prehľadného vyhľadávania informácií o financovaných rozvojových aktivitách je nevyhnutné vytvoriť na webovej stránke www.slovakaid.sk jednoduchú projektovú databázu, v ktorej sa dajú vyhľadávať projekty podľa rokov, krajín a sektorov, názvu realizátora. Do tej doby zverejňovať aspoň aktualizované prehľady implementovaných projektov so stručným projektovým zameraním v rámci jednotlivých krajín v prístupnejšom formáte Excel, ktoré budú preložené aj do angličtiny na anglickej verzii stránky.

Štandardom u tradičných donorov je aj zverejňovanie výsledkov financovaných projektov a zverejňovanie evaluačných správ k projektom.

b) Mikrogranty pre lokálne organizácie v prijímateľských krajinách

Mikrogranty do výšky 5000 EUR sú administrované cez Zastupiteľské úrady SR (ZÚ). Keďže ide o jediný finančný nástroj, ktorý je priamo prístupný pre lokálne organizácie v prijímateľskej krajine, mala by táto možnosť byť transparentne komunikovaná v daných krajinách. Súhrnný zoznam schválených mikrograntov za rok 2011 sa uvádza vo Výročnej správe SAMRS za rok 2011.

Prehľad informácií o možnosti uchádzať sa o mikrogranty v rámci jednotlivých ZÚ SR, ktoré ich v roku 2011 administrovali:

- ZÚ Nairobi – informácie, postup pri podávaní žiadosti, projektový formulár – v slovenčine aj v angličtine
- ZÚ Belehrad – informácie, postup pri podávaní žiadosti, projektový formulár – v slovenčine a srbčine (uvedené len na slovenskej verzii stránky)
- ZÚ Podgorica – projektový formulár na slovenskej stránke bez vysvetľujúcej informácie, anglická verzia stránky neexistuje
- ZÚ Minsk, Sarajevo, Bukurešť, Peking, Jakarta – žiadna informácia, na anglickej stránke sa zobrazuje banner SlovakAid, ktorý nie je funkčný
- ZÚ Káhira, Kyje, Tirana – žiadna informácia

Všetky ZÚ by mali uvádzať na anglických verziách/verziách v domacom jazyku kompletne informácie podľa vzoru ZÚ v Nairobi, aby bol zabezpečený otvorený prístup k informáciám pre lokálnych žiadateľov.

Odporúčania Platformy MVRO pre ďalšie smerovanie slovenskej rozvojovej pomoci:

■ **vypracovať dlhodobé programové donorské zámery pre všetky cieľové krajiny** so špecifickými sektorovými prioritami, čo umožní efektívnejšie plánovanie, budovanie kapacít slovenských subjektov a predvídateľnosť poskytovania rozvojovej pomoci; voči týmto stratégiám realizovať pravidelné externé programové evalvácie využitia finančných prostriedkov a udržateľnosti výsledkov;

■ **zvýšiť objem dvojstrannej pomoci** na rozvojové projekty a projekty rozvojového vzdelávania, administrované prostredníctvom agentúry SAMRS, ktorý zostáva už niekoľko rokov na viac-menej rovnakej úrovni (výška vyplatených finančných prostriedkov v roku 2011 – 6 mil. EUR, 2011 – 5,4 mil. EUR, 2009 – 5,8 mil. EUR, 2008 – 5,5 mil. EUR, 2007 – 5,6 mil. EUR);

■ **do roku 2015 dosiahnuť medzinárodný záväzok SR – podiel poskytovanej pomoci** na úrovni **0,33 % hrubého národného dôchodku**, ktorý SR v tomto roku opätovne potvrdila na úrovni EÚ;

■ vytvoriť **programové prístupy** k financovaniu pomoci vo vybraných krajinách; podporovať kľúčové subjekty rozvojovej spolupráce formou dlhodobějších programových kontraktov; realizovať programové zámery aj formou verejných súťaží, tendrov;

■ prehodnotiť doterajší systém schvaľovania projektov komisiou, zloženou výlučne z pracovníkov MZV SR. Doplniť do procesu schvaľovania projektov povinnosť **brať do úvahy odborné posudky od nezávislých odborníkov**, z ktorých budú členovia komisie vychádzať pri bodovaní návrhov;

■ zvýšiť **transparentnosť pri rozhodovaní o projektoch**; zverejňovať nielen mená členov komisie, bodové hodnotenie jednotlivých projektov, ale aj obsah odborných posudkov;

■ zlepšiť **prístup** slovenskej verejnosti k aktuálnym, kompletným a ľahko zrozumiteľným **informáciám o poskytnutej rozvojovej pomoci**, poskytnúť informácie aj v angličtine pre miestnych partnerov a verejnosť v prijímateľských krajinách;

■ **implementovať záväzky SR** vyplývajúce zo 4. Fóra na vysokej úrovni o **efektívnosti pomoci** v Busane (najmä do konca roka 2012 zverejniť harmonogram implementácie otvoreného štandardu transparentného online publikovania informácií o ODA a plne ho implementovať do konca roka 2015, v rámci tohto úsilia sa prihlásiť k Medzinárodnej iniciatíve za transparentnosť pomoci);

■ zabezpečiť **implementáciu Národnej stratégie globálneho vzdelávania** a tiež potrebné finančné zdroje na jej realizáciu (aj zo zdrojov MŠVVaŠ SR);

■ zamerať **program zapájania podnikateľských subjektov** do slovenskej rozvojovej pomoci tak, aby boli podporené **projekty s udržateľným podnikateľským zámerom**, ktoré napomôžu ekonomickému rastu, tvorbe pracovných príležitostí, redukcii chudoby a zvyšovaniu kvality života v cieľovej krajine.

Zoznam skratiek používaných v texte a ich vysvetlenie

- CETIR** / Centrum pre odovzdávanie skúseností z integrácie a reforiem
- DAC** / Development Assistance Committee (Výbor pre rozvojovú spoluprácu)
- EBOR** / Európska banka pre obnovu a rozvoj
- EDF** / European Development Fund (Európsky rozvojový fond)
- EK** / Európska komisia
- EP** / Európsky parlament
- FSEV UKI** / Fakulta sociálnych a ekonomických vied, Univerzita Komenského
- FMV EU** / Fakulta medzinárodných vzťahov Ekonomickej univerzity v Bratislave
- HND (GNI)** / Hrubý národný dôchodok (Gross National Income)
- GV** / Globálne vzdelávanie
- GRV** / Globálne rozvojové vzdelávanie
- LDCs** / Najmenej rozvinuté krajiny (Least Developed Countries)
- MF SR** / Ministerstvo financií Slovenskej republiky
- MŠVVaŠ SR** / Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
- MV SR** / Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
- MVO** / Mimovládne organizácie
- MZV SR** / Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky
- NP ODA** / Národný program oficiálnej rozvojovej pomoci
- ODA** / Official Development Assistance (oficiálna rozvojová pomoc)
- OECD** / Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj)
- Platforma MVRO** / Platforma mimovládnych rozvojových organizácií
- SAMRS** / Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu
- UNDP** / United Nations Development Program
- UNDP** / United Nation Development Program
- ZÚ SR** / Zastupiteľský úrad Slovenskej republiky

